

Oživení center obcí – metodické přístupy a příklady dobré praxe

Ortskernbelegung – methodische Herangehensweisen und Best-Practice- Beispiele

Interreg
EVROPSKÁ UNIE
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

RERA

Jihočeský kraj

Obsah / Inhalt

Úvod / <i>Einleitung</i>	4
Obce v česko-rakouském příhraničí v přehledu / <i>Gemeinden im tschechisch-österreichischen Grenzgebiet in Übersicht</i>	6
Výstupy dotazníkového šetření / <i>Ergebnisse der Befragungsuntersuchung</i>	12
Metodika oživení center: přístupy v českých a rakouských regionech / <i>Methodik der Ortskernbelebung: Herangehensweisen in tschechischen und österreichischen Regionen</i>	20
Příklady dobré praxe / <i>Best-Practice-Beispiele</i>	30
Blatnička	30
Cehnice	32
Čejetice	34
Čepřovice	36
Gutau	38
Heřmanov	40
Kobylnice	42
Krummußbaum	44
Křížánky	46
Libice nad Doubravou	48
Markersdorf-Haindorf	50
Nová Lhota	52
Pištín	54
Svatý Jan nad Malší	56
Vacenovice	58
Vedrovice	60
Vepříkov	62
Waidhofen an der Ybbs	64
Weitersfelden	66
Ybbsitz	68
Zwentendorf an der Donau	70
E-mapa příkladů dobré praxe / <i>E-Karte der Best-Practice-Beispiele</i>	72
Fotodokumentace z exkurzí / <i>Fotodokumentation aus den Exkursionen</i>	73

Oživení center obcí – metodické přístupy a příklady dobré praxe

Ortskernbelebung – methodische Herangehensweisen und Best-Practice-Beispiele

Regionální rozvojová agentura jižních Čech – RERA a.s.
2019

Úvod

Právě se Vám do rukou dostává publikace, která blíže představuje téma oživení center obcí. Různé formy oživení či zatraktivnění centra obce mohou představovat jednu z možností, jak lze zkvalitnit život na venkově a zvýšit pozitivní identifikaci občanů s místem, kde žijí, nebo jak lze přispět ke snížení odlivu mladé generace do měst či k návratu života do center obcí. To tím více, že v řadě venkovských obcí již dochází k odlivu obyvatel, dalším hrozí toto nebezpečí do budoucna. Tyto iniciativy mohou vést také k posílení cestovního ruchu a ke zvýšení potenciálu pro místní podnikatele.

Hledání rozmanitých přístupů, jak mohou obce svá centra oživit, bylo i náplní aktivity „Oživení vesnických center“. Celá tato aktivita je součástí česko-rakouského projektu MagNet – Podpora přeshraniční spolupráce v oblasti udržitelného rozvoje MA21/G21, jehož cílem je posílení spolupráce obcí a dalších institucí a vytipování nástrojů, které přinášejí obcím největší potenciál pro zlepšení podmínek místního udržitelného rozvoje na obou stranách hranice. Projekt MagNet je realizován v letech 2017-2019 v rámci programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika. Projektovými partnery jsou Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, spolková země Dolní Rakousko a Regionální rozvojová agentura jižních Čech RERA a.s.

Průzkum k tématu oživení center obcí sestával z několika dílčích aktivit. Základem bylo dotazníkové šetření mezi starosty a starostkami venkovských obcí v česko-rakouském příhraničí, vyhodnocovali jsme různá statistická data, dále byly zjišťovány existující přístupy k řešení problematiky oživení center na obou stranách hranice. Sbírali jsme též příklady z míst, kde se podařilo vnitřní část obce úspěšně revitalizovat. Uskutečnilo se i několik exkurzí do vybraných úspěšných obcí, během nichž se mohli účastníci seznámit se zajímavými iniciativami souvisejícími s oživením center obcí.

Celý průzkum probíhal v úzké spolupráci s představiteli obcí, jsme totiž přesvědčeni, že právě v samotných obcích mohou vznikat konkrétní zajímavé, inovativní a fungující přístupy, jimiž se obce snaží napomáhat oživení a zvyšování kvality života, a tím i bránit negativnímu vývoji v podobě vyliďňování obcí, odlivu obyvatel do měst apod.

Tento materiál shrnuje hlavní výstupy všech těchto dílčích aktivit a poskytuje čtenářům z řad představitelů obcí, pracovníků veřejné správy, ale i veřejnosti se zájmem o rozvoj venkova, přehled o řešení problematiky oživení vesnických center v česko-rakouském příhraničí. V ideálním případě může být tato brožura též inspirací pro obce při jejich snahách o oživení a další rozvoj.

Einleitung

Sie bekommen eine Publikation in die Hand, die Ihnen das Thema der Ortskernbelebung näher bringt. Verschiedene Formen der Ortskernbelebung oder -attraktivierung können eine Möglichkeit darstellen, wie das Leben auf dem Land qualitativ besser zu gestalten und die positive Identifizierung der Bürger mit dem Ort, in dem sie leben, zu verstärken ist oder wie der Entgegenwirkung der Landflucht junger Menschen in Städte oder der Wiederbelebung der Ortskerne beizutragen ist. Und zwar umso mehr, weil es in vielen ländlichen Gemeinden bereits zur Landflucht der Bevölkerung kommt und in anderen Gemeinden diese Gefahr in Zukunft droht. Diese Initiativen können auch zur Stärkung des Tourismus und der Erhöhung des Wirtschaftspotentiales für lokale Unternehmer beitragen.

Die Suche nach vielfältigen Herangehensweisen, wie die Gemeinden ihren Ortskern beleben können, war auch der Inhalt der Aktivität „Belebung ländlicher Ortskerne“. Die ganze Aktivität ist Bestandteil des tschechisch-österreichischen Projektes MagNet – Unterstützung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit im Bereich der nachhaltigen Entwicklung MA21/G21, dessen Ziel die Stärkung der Zusammenarbeit der Gemeinden und weiterer Institutionen sowie die Bestimmung von Instrumenten ist, die den Gemeinden das größte Potential für die Verbesserung der lokalen nachhaltigen Entwicklung zu beiden Seiten der Grenze bringen. Das Projekt MagNet wird in den Jahren 2017-2019 im Rahmen des Programms INTERREG V-A Österreich-Tschechische Republik umgesetzt. Die Projektpartner sind die Kreise Vysočina, Südmähren, das Bundesland Niederösterreich und Regionální rozvojová agentura jižních Čech RERA a.s. (Regionale Entwicklungsagentur Südböhmens)

Die Untersuchung zum Thema Ortskernbelebung bestand aus einigen Teilaktivitäten. Die Grundlage war die Befragungsuntersuchung unter Bürgermeisterinnen und Bürgermeistern der ländlichen Gemeinden im tschechisch-österreichischen Grenzgebiet, zudem bewerteten wir verschiedene statistische Daten, weiter wurden bestehende Herangehensweisen zur Lösung der Problematik der Ortskernbelebung zu beiden Seiten der Grenze festgestellt. Wir sammelten auch Beispiele aus Orten, in denen es gelang, den Ortskern erfolgreich zu revitalisieren. Darüber hinaus wurden einige Exkursionen in die ausgewählten erfolgreichen Gemeinden organisiert, während derer sich die Teilnehmer mit interessanten Initiativen mit Bezug auf die Ortskernbelebung vertraut machen konnten.

Die ganze Untersuchung verlief in einer engen Zusammenarbeit mit Vertretern der teilnehmenden Gemeinden. Wir sind nämlich davon überzeugt, dass gerade in den Gemeinden selbst konkrete interessante, innovative und funktionierende Methoden entstehen können, mit denen sich die Gemeinden bemühen, der Belebung und Lebensqualitätserhöhung zu helfen und dadurch auch die negative Entwicklung in Form der Entvölkerung, Abwanderung der Einwohner in die Städte usw. zu verhindern.

Diese Broschüre fasst die Hauptergebnisse aller dieser Teilaktivitäten zusammen und vermittelt den Lesern aus Reihen von Gemeindevertretern, Mitarbeitern der öffentlichen Verwaltung sowie der Öffentlichkeit mit dem Interesse an der Entwicklung des ländlichen Raums eine Übersicht über die Lösung der Problematik der Ortskernbelebung im tschechisch-österreichischen Grenzgebiet. Im Idealfall kann die Broschüre auch eine Inspiration für Gemeinden bei deren Bemühungen um die Belebung und Weiterentwicklung darstellen.

Obce v česko-rakouském příhraničí v přehledu

Průzkum k problematice oživení center obcí byl realizován na území Jihočeského kraje, Kraje Vysočina, Jihomoravského kraje a Země Dolní Rakousko. Na úvod byl proveden sběr a vyhodnocení statistických dat o obyvatelstvu, primárně za uvedené české kraje. Jednalo se o ukazatele týkající se vývoje počtu obyvatel v obcích, věkové struktury, úrovně nezaměstnanosti či intenzity bytové výstavby v obcích. Snahou této prvotní analýzy bylo zjistit, jak se obce v těchto regionech vyvíjejí z hlediska stavu obyvatelstva, v jaké míře dochází k vylidňování obcí či ke stárnutí obyvatelstva. Na základě toho bylo možné odhalit jednak problémové oblasti a zároveň oblasti s pozitivním vývojem.

Ačkoliv je jedním z cílů tohoto průzkumu vzájemné srovnání české a rakouské strany z hlediska řešení problematiky oživení center, resp. předávání příkladů dobré praxe, na úvod je nutné zmínit jeden faktor, který ovlivňuje současný stav i možnosti řešení problematiky oživení center obcí. Jedná se o odlišnosti v sídelní struktuře na obou stranách hranice a mezi jednotlivými regiony. Obce v Dolním Rakousku jsou obecně populačně mnohem větší než české obce. Tato sídelní roztržitost na české straně je patrná i z uvedené tabulky, kde je vidět, že ačkoliv je Dolní Rakousko rozlohou i počtem obyvatel mnohem větší než české regiony, počet obcí je ve srovnání s českými kraji nižší. V Dolním Rakousku je také jen minimum obcí v nejmenších kategoriích do 500 obyvatel. Dolnorakouské obce mají tudíž zpravidla jiné potřeby, ale i rozvojové předpoklady, než velké množství malých českých vesnic a vesniček. I na české straně lze však nalézt rozdíly mezi jednotlivými kraji. Velký počet malých vesniček je typický především pro Vysočinu a jižní Čechy, zatímco Jihomoravský kraj v tomto vykazuje částečně odlišné charakteristiky. Např. podíl obcí do 1 000 obyvatel na celkovém počtu obcí v kraji je v Jihomoravském kraji přibližně 72 %, v jižních Čechách 84 % a na Vysočině dokonce 90 %.

Pokud jde o české venkovské obce, lze obecně konstatovat, že (prozatím) nedochází k vylidňování českého venkova jako celku. Co ale neplatí dnes, může hrozit do budoucna, jak dokládají četné studie ohledně demografického vývoje v dalších středoevropských zemích, např. v Německu či Rakousku. Lze předpokládat, že demografický průběh je víceméně obdobný, pouze s určitým časovým posunem. Tudíž nelze vyloučit zhoršení situace českého venkova v příštích letech.

Zároveň platí, že již dnes jsou mezi obcemi značné rozdíly, a že určité oblasti jsou problematické. Obecně velmi rizikovou skupinou jsou nejmenší obce do 100 či 200 obyvatel. Řada z nich se již postupně vylidňuje, popř. u nich toto riziko reálně hrozí do budoucna. V některých případech je stále obyvatelstvo nahrazováno chalupáři, v jiných bohužel nikoliv.

Na české straně existují i další specifické oblasti, které s vylidňováním buď již reálně bojují nebo jsou tímto negativním jevem potenciálně ohroženy. Jak dokládá vývoj počtu obyvatel (viz obrázek), velký počtu venkovských obcí zaznamenal od roku 2000 pokles počtu obyvatel. Problematicky se jeví jednak oblasti při vnitrostátních hranicích jednotlivých krajů (tzv. vnitřní periferie), kdy tento jev je patrný především mezi kraji Jihočeským, Vysočinou a Středočeským. Další ohroženou oblastí je pás obcí podél česko-rakouské hranice, nejmarkantněji je vylidňování patrné v oblastech na pomezí všech tří českých krajů.

Gemeinden im tschechisch-österreichischen Grenzgebiet in Übersicht

Die Untersuchung zur Problematik der Ortskernbelebung wurde auf dem Territorium der Kreise Südböhmen, Vysočina, Südmähren und des Bundeslandes Niederösterreich vorgenommen. Einleitend wurde die Sammlung und Auswertung statistischer Daten über die Bevölkerung, primär für die genannten tschechischen Kreise, durchgeführt. Es handelte sich um Kennzahlen über die Einwohnerentwicklung in den Gemeinden, die Altersstruktur, Arbeitslosenrate oder Wohnbauintensität in den Gemeinden. Diese Primäranalyse hatte zum Ziel festzustellen, wie sich die Gemeinden in diesen Regionen angesichts des Bevölkerungsstandes entwickeln, in welchem Maß es zur Entvölkerung oder der Bevölkerungsalterung kommt. Aufgrund dieser Feststellungen konnten einerseits Problembereiche, andererseits Gebiete mit positiver Entwicklung entdeckt werden.

Základní údaje o sídelní struktuře regionů

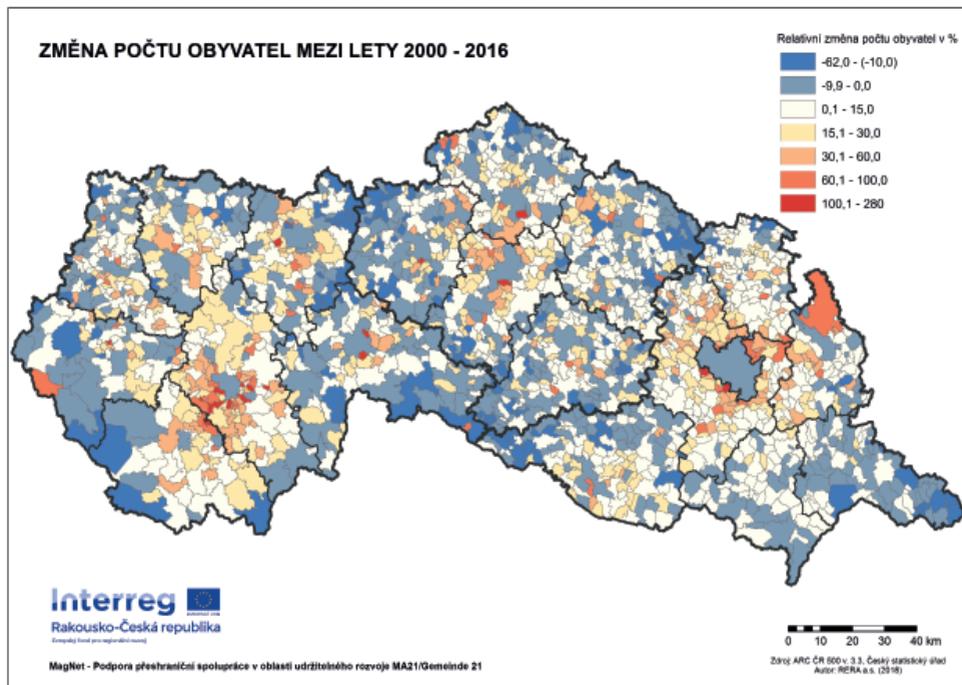
Basisangaben über die Siedlungsstruktur der Regionen

	Jihočeský kraj Südböhmen	Kraj Vysočina Vysočina	Jihomoravský kraj Südmähren	Dolní Rakousko Niederösterreich
Počet obyvatel / Einwohnerzahl	642 133	509 274	1 187 667	1 677 542
Rozloha (km²) / Fläche (km ²)	10 058	6 796	7 188	19 186
Počet obcí / Anzahl der Gemeinden	624	704	673	573
Hustota zalidnění (obyv./km²) / Bevölkerungsdichte (Einw./km ²)	64	75	165	87
Průměrná populační velikost obce / Durchschnittliche Bevölkerungsgroße der Gemeinde	1 029	723	1 765	2 928

Obwohl eines der Ziele dieser Untersuchung der gegenseitige Vergleich tschechischer und österreichischer Seite angesichts Lösungen der Ortskernbelebung bzw. der Vermittlung der Best-Practice-Beispiele war, muss am Anfang ein Faktor erwähnt werden, der den gegenwärtigen Stand sowie Möglichkeiten der Lösung der Ortskernbelebungsproblematik beeinflusst. Es handelt sich um Differenzen in der Siedlungsstruktur auf beiden Seiten der Grenze und unter den einzelnen Regionen. Die niederösterreichischen Gemeinden sind allgemein populationsmäßig viel größer als tschechische. Diese Siedlungszersplitterung auf tschechischer Seite ergibt sich auch aus der nachfolgend angeführten Tabelle, in der zu sehen ist, dass obwohl Niederösterreich die Fläche sowie die Bevölkerungszahl betreffend viel größer ist als tschechische Regionen, die Gemeindezahl im Vergleich mit den tschechischen Kreisen niedriger ist. In Niederösterreich gibt es nur sehr wenige Gemeinden in den kleinsten Kategorien bis 500 Einwohner. Die niederösterreichischen Gemeinden haben dadurch in der Regel andere Bedürfnisse sowie Entwicklungsvoraussetzungen als eine große Menge kleiner und kleinster tschechischer Dörfer. Auf der tschechischen Seite können jedoch auch Differenzen unter den einzelnen Kreisen gefunden werden. Eine hohe Zahl kleiner Dörfer ist vor allem für Vysočina und Südböhmen typisch, während Südmähren darin teilweise unterschiedliche Charakteristiken aufweist. Beispielsweise beträgt der Anteil

Vývoj počtu obyvatel v obcích mezi lety 2000 a 2016

Entwicklung der Bevölkerungszahl bei Gemeinden zwischen den Jahren 2000 und 2016

Legende: Relative Veränderung der Bevölkerungszahl in %

Obdobné je to i při pohledu na změnu počtu obyvatel v obcích čistě v důsledku stěhování lidí. Zatímco do centrálních oblastí jednotlivých krajů a do obcí v blízkosti větších měst se lidé obecně ve vyšší míře stěhují, velké množství obcí je na tom o poznání hůře. Např. z příhraničních oblastí s Rakouskem se lidé více stěhují pryč, podobně lidé spíše odcházejí i z mnoha obcí nacházejících se v perifernějších oblastech podél vnitrostátních hranic mezi jednotlivými krají. Také z hlediska dalších socioekonomických ukazatelů je situace obdobná, jak dokládá např. míra nezaměstnanosti či průměrný věk obyvatel v obcích.

Obecně se tedy potvrzuje, že problematicky se u většiny ukazatelů jeví jak vnitřní periferie při hranicích krajů, tak i příhraniční oblasti podél česko-rakouské hranice, přičemž v našem případě je jednou z rizikových oblastí území na pomezí všech krajů a Rakouska, tzn. na východě Jihočeského kraje, jihu Vysočiny a jihozápadě Jihomoravského kraje, přibližně v oblasti kolem Dačic, Moravských Budějovic a Znojma. Ze statistických analýz za rakouské regiony vyplývá, že též území v Rakousku sousedící s těmito oblastmi vykazují horší hodnoty ve sledovaných ukazatelích a jsou ohroženy postupným vylidňováním.

der Gemeinden unter 1 000 Einwohnern an der Gesamtgemeindezahl ungefähr 72 % im Kreis Südmähren, 84 % in Südböhmen und sogar 90 % in Vysočina.

Was die tschechischen ländlichen Gemeinden betrifft, kann allgemein festgestellt werden, dass es (vorläufig) zu keiner Entvölkerung des tschechischen Landes als Ganzen kommt. Was aber heute noch nicht gilt, kann künftig drohen, wie dies zahlreiche Studien über die demografische Entwicklung in anderen mitteleuropäischen Ländern, z. B. in Deutschland oder Österreich, belegen. Es kann angenommen werden, dass der demografische Verlauf mehr oder weniger ähnlich ist, nur mit einer bestimmten zeitlichen Verschiebung. Deshalb kann die Verschlechterung in den nächsten Jahren im ländlichen Raum nicht ausgeschlossen werden.

Gleichzeitig gilt es, dass es schon heute erhebliche Differenzen zwischen den Gemeinden gibt und bestimmte Gebiete problematisch sind. Allgemein sind die kleinsten Gemeinden unter 100 bis 200 Einwohnern eine sehr risikoträchtige Gruppe. Manche entvölkern sich allmählich bzw. ihnen droht diese Gefahr realistisch gesehen in Zukunft. In einigen Gemeinden wird die ständige Bevölkerung durch Wochenendhausbesitzer ersetzt, in anderen leider nicht.

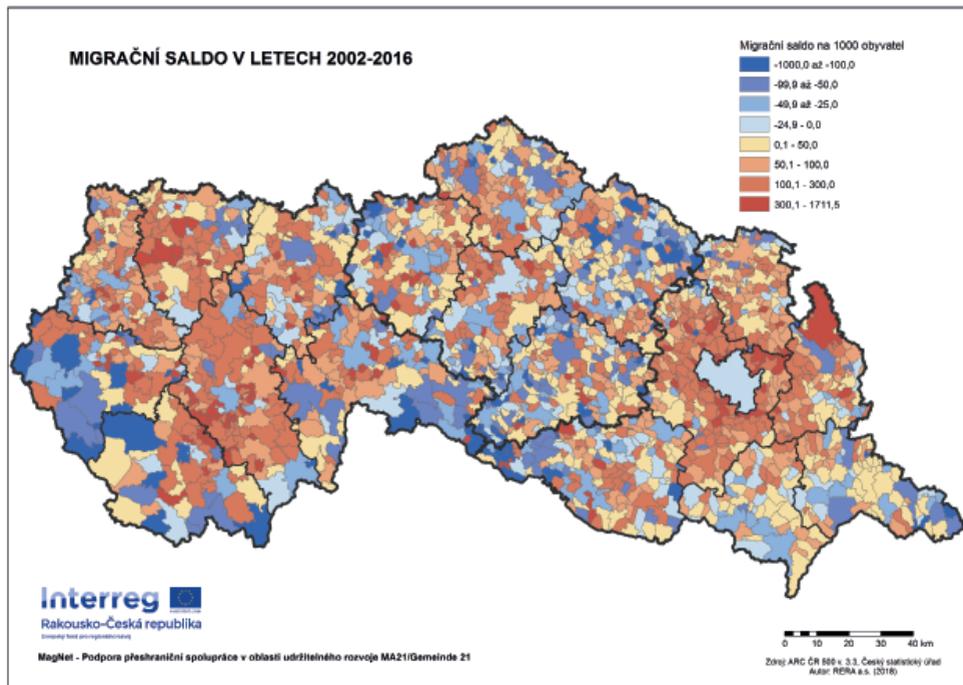
Auf der tschechischen Seite gibt es auch andere spezifische Gebiete, die mit der Entvölkerung entweder schon real kämpfen oder mit dieser negativen Erscheinung potentiell bedroht werden. Wie die Entwicklung der Bevölkerungszahl beweist (siehe Bild), verzeichnete eine hohe Zahl ländlicher Gemeinden seit 2000 einen Rückgang der Bevölkerungszahl. Problematisch scheinen dabei einerseits Gebiete an der innerstaatlichen Grenze der einzelnen Kreise (die sog. inneren Peripherien) zu sein, wo diese Erscheinung insbesondere zwischen den Kreisen Südböhmen, Vysočina und Mittelböhmen ersichtlich ist. Andererseits stellt ein weiteres bedrohtes Gebiet der Streifen von Gemeinden entlang der tschechisch-österreichischen Grenze dar. Am markantesten ist die Entvölkerung in den Gebieten an der Grenze aller drei tschechischer Kreise zu sehen.

Ähnlich ist es beim Blick auf die Bevölkerungszahländerung in den Gemeinden rein als Umzugsfolge. Während die Menschen allgemein in zentrale Gebiete der einzelnen Kreise und Gemeinden in der Nähe größerer Städte in höherem Maß ziehen, ist eine hohe Menge der Gemeinden erkennbar schlechter aufgestellt: zum Beispiel ziehen Menschen aus den Grenzgebieten zu Österreich viel mehr weg, ähnlich verlassen die Menschen auch eher viele Gemeinden, die sich in mehr an der Peripherie liegenden Gebieten entlang der innerstaatlichen Grenzen zwischen den einzelnen Kreisen befinden. Auch aus der Sicht von weiteren sozioökonomischen Kennzahlen ist die Situation ähnlich, wie die Arbeitslosigkeit oder das Durchschnittsalter der Bevölkerung in den Gemeinden belegen.

Allgemein bestätigt sich deshalb, dass sowohl die innere Peripherie an der Grenze der Kreise, als auch die Grenzgebiete entlang der tschechisch-österreichischen Grenze bei den meisten Kennzahlen problematisch erscheinen, wobei in unserem Fall ist eines der Risikogebiete das Gebiet an der Grenze aller Kreise und Österreichs ist, d.h. im Osten Südböhmens, im Süden der Vysočina und im Südwesten Südmährens, ungefähr im Gebiet bei Dačice, Moravské Budějovice und Znojmo. Aus den statistischen Analysen für österreichische Regionen ergibt sich, dass auch österreichische Gebiete, die an diese tschechischen Gebiete angrenzen, schlechtere Werte in den beobachteten Kennzahlen ausweisen und von einer allmählichen Entvölkerung bedroht sind.

Obce z hlediska stěhování

Gemeinden aus der Sicht der Migration

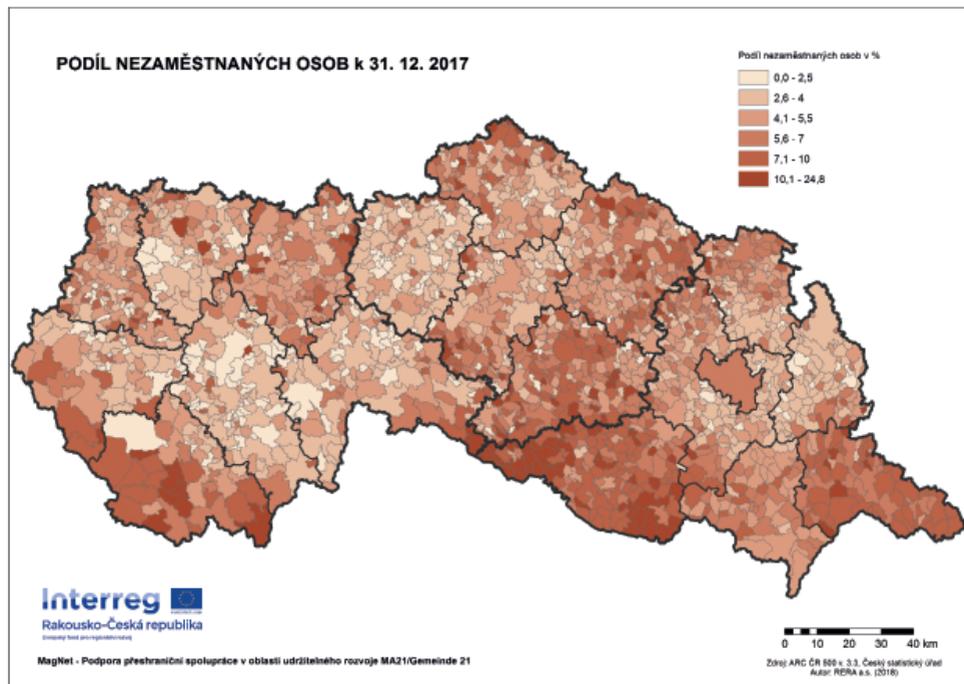

Titel und Legende: Migrationssaldo pro 1 000 Einwohner in den Jahren 2002 – 2016

Právě oživení venkovských obcí a jejich center může představovat jednu z možností, jak čelit negativním sociodemografickým trendům, tzn. jak bránit vylidňování obcí, ale též jak posilovat sebeidentifikaci s místem, kde lidé žijí, jak zvyšovat kvalitu života a napomáhat rozvoji obcí. Může se jednat o oživení jak ve smyslu infrastrukturních a investičních opatření, tak z hlediska možností a úrovně společenského vyžití, setkávání a komunitního života obecně. K tomu mohou obce využívat jak vnější podněty a zdroje, např. dotační prostředky, inspiraci z jiných obcí, tak primárně aktivizovat vnitřní zdroje v podobě samotných místních aktérů a obyvatel a zúročit tak sociální a lidský kapitál konkrétních míst. Navíc tato problematika se netýká pouze vylidňujících se obcí, ale jakékoliv formy oživení center mohou být stejnou měrou prospěšné i v populačně dynamických obcích, neboť umožňují intenzivnější kontakty, setkávání a obecně vzájemné propojování skupin starousedlíků a nově příchozích obyvatel.

Míra nezaměstnanosti v obcích

Arbeitslosenquote in Gemeinden

Titel und Legende: Anteil der arbeitslosen Personen in % (31.12.2017)

Gerade die Belebung der ländlichen Gemeinden und deren Ortskerne kann eine Möglichkeit darstellen, wie negativen soziodemografischen Trends entgegengewirkt werden kann, d.h. wie die Entvölkerung der Gemeinden zu verhindern, aber auch die Selbstidentifizierung mit dem Ort, in dem die Menschen leben, zu stärken ist, wie die Lebensqualität erhöht und der Gemeindeentwicklung geholfen werden kann. Es kann sich um die Belebung sowohl im Sinne von Infrastruktur- und Investitionsmaßnahmen, als auch aus der Sicht der Möglichkeiten und des Niveaus des gesellschaftlichen Lebens, der Begegnungen und des Kommunitätslebens allgemein handeln. Dazu können die Gemeinden sowohl äußere Impulse und Quellen, z. B. Fördermittel, Inspiration aus anderen Gemeinden in Anspruch nehmen, als auch innere Ressourcen in Form von lokalen Akteuren und Bewohnern selbst aktivieren und dadurch das soziale und menschliche Kapital konkreter Orte verwenden. Diese Problematik betrifft überdies nicht nur sich entvölkernde Gemeinden, sondern alle Formen der Ortskernbelebung können gleichermaßen auch in populationsmäßig dynamischen Gemeinden nutzbringend sein, denn sie ermöglichen intensivere Kontakte, Begegnungen und eine gegenseitige Vernetzung der Gruppen von Alteingesessenen und neuen Bewohnern.

Výstupy dotazníkového šetření

Jednou z klíčových součástí průzkumu k tématu oživení center bylo dotazníkové šetření, které probíhalo mezi obcemi ve všech zapojených regionech. Šetření mezi obcemi v Jihočeském, Jihomoravském kraji a v Kraji Vysočina probíhalo v první polovině roku 2018, v upravené verzi byl dotazník distribuován na jaře roku 2019 také obcím v Dolním Rakousku. Dotazník zahrnoval 34 otázek rozdělených do 5 tematických sekcí: obyvatelstvo, vybavenost obce & služby, komunitní život v obci, možnosti oživení centra obce a údaje o obci.

Snahou dotazníkového šetření bylo zjistit současný stav center obcí, potřeby obcí v této oblasti, problémy, s nimiž se obce v centrech potýkají, ale i to, jak obce k jejich řešení přistupují. Zjišťovány byly též již využívané konkrétní přístupy k oživení center. Zároveň bylo snahou identifikovat různé ukázkové příklady řešení této problematiky.

Na české straně byly v rámci dotazníkového šetření osloveny všechny venkovské obce, tzn. dotazník byl zaslán představitelům všech obcí do 3 000 obyvatel ve zmíněných třech krajích. V Dolním Rakousku pak byly osloveny všechny obce zapojené do místní Agendy (MA21). Celkem se do šetření zapojilo 195 českých obcí, z toho 49 obcí v Jihomoravském kraji, 65 v kraji Vysočina a 81 v kraji Jihočeském. Z dolnorakouských obcí jsme obdrželi 39 odpovědí.

Z hlediska velikostních kategorií obcí bylo na české straně cca 8 % zapojených obcí v kategorii do 100 obyvatel, 47 % obcí v kategorii 100 až 500 obyvatel, 22 % obcí v kategorii 500 až 1000 obyvatel a 17 % obcí v kategorii 1 000 až 3 000 obyvatel. V Dolním Rakousku bylo cca 14 % obcí v kategorii 500 až 1000 obyvatel, 46 % v kategorii 1 000 až 3 000 obyvatel a 39 % v kategorii nad 3000 obyvatel. 11 českých a 4 dolnorakouské obce nevedly název obce, proto nemohly být zařazeny do žádné kategorie. I v rámci tohoto šetření se tedy velikostní struktura českých a rakouských obcí výrazně liší, což je potřeba zohlednit při vyhodnocování výsledků. Z tohoto důvodu posuzujeme výstupy pro českou i rakouskou část samostatně.

Zde nyní představíme vybrané výstupy dotazníkového šetření, zaměříme se na část týkající se oživení centra obce. Představitelů obcí jsme se tázali např. na to, s jakými problémy se v centrech svých obcí potýkají (viz graf). Zatímco starostové a starostky¹ českých obcí nejčastěji zmiňovali možnost, že se uvedené problémy v centrech obcí nevyskytují (téměř 40 %), až na dalším místě uváděli jako problém přítomnost neobydlených či zchátralých rodinných domů a s větším odstupem si stěžovali též na nedostatečnou občanskou vybavenost, nedostatek služeb či na špatný stav dopravní či technické infrastruktury v centru obce. To rakouští starostové pociťují jako největší problém právě existenci neobydlených či zchátralých rodinných domů, stejně jako nevyužívaných hospodářských či administrativních budov (téměř 40 %). Dále často uváděli i nedostatek služeb.

1 Pro zjednodušení bude dále užíváno označení starosta.

Ergebnisse der Befragungsuntersuchung

Einer der Schlüsselbestandteile der Untersuchung zum Thema der Ortskernbelebung war die Befragungsuntersuchung, die in Gemeinden in allen eingebundenen Regionen verlief. Die Untersuchung in Gemeinden der Kreise Südböhmen, Südmähren und Vysočina erfolgte in der ersten Jahreshälfte 2018, in einer abgeänderten Version wurde der Fragebogen im Frühjahr 2019 auch an Gemeinden in Niederösterreich verschickt. Der Fragebogen umfasste 34 Fragen, die in 5 Themenblöcke eingeteilt wurden: Bevölkerung, Einrichtungen in der Gemeinde und Dienstleistungen, Kommunitätsleben in der Gemeinde, Möglichkeiten der Ortskernbelebung und Angaben über die Gemeinde.

Die Befragungsuntersuchung bemühte sich darum, den gegenwärtigen Zustand der Ortskerne, Bedürfnisse der Gemeinden in diesem Bereich, Probleme, mit denen die Gemeinden konfrontiert werden, sowie die Tatsache festzustellen, wie die Gemeinden bei der Problemlösung vorgehen. Festgestellt wurden auch die bereits verwendeten konkreten Methoden zur Ortskernbelebung. Gleichzeitig wurde die Identifizierung verschiedener Vorzeigebispiele der Lösungen dieser Problematik angestrebt.

Auf tschechischer Seite wurden bei der Befragungsuntersuchung alle ländlichen Gemeinden angesprochen, d.h. der Fragebogen wurde an Vertreter aller Gemeinden unter 3.000 Einwohnern in drei erwähnten Kreisen geschickt. In Niederösterreich wurden alle in die Lokale Agenda 21 (LA21/G21) eingebundenen Gemeinden angesprochen. Insgesamt waren 195 tschechische Gemeinden involviert, davon 49 Gemeinden in Südmähren, 65 in Vysočina und 81 in Südböhmen. Von den niederösterreichischen Gemeinden erhielten wir 39 Antworten.

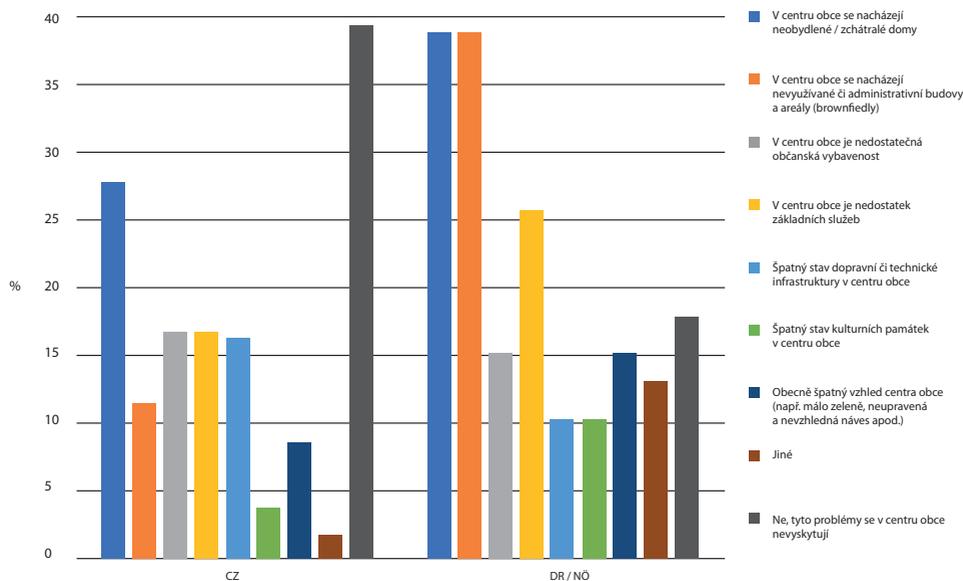
Aus der Sicht der Größenkategorien waren auf tschechischer Seite ca. 8 % eingebundener Gemeinden in der Kategorie unter 100 Einwohnern, 47 % Gemeinden in der Kategorie 100 bis 500 Einwohner, 22 % der Gemeinden in der Kategorie 500 bis 1000 Einwohner und 17 % Gemeinden in der Kategorie 1 000 bis 3 000 Einwohner. In Niederösterreich waren ca. 14 % Gemeinden in der Kategorie 500 bis 1000 Einwohner, 46 % in der Kategorie 1 000 bis 3 000 Einwohner und 39 % in der Kategorie über 3000 Einwohner. 11 tschechische und 4 niederösterreichische Gemeinden führten keinen Namen der Gemeinde an, deshalb konnten sie keiner Kategorie zugeordnet werden. Auch im Rahmen dieser Untersuchung unterscheidet sich die Größenstruktur tschechischer und österreichischer Gemeinden bedeutend, was bei der Ergebnisbewertung berücksichtigt werden soll. Aus diesem Grund bewerten wir die Ergebnisse für den tschechischen sowie österreichischen Teil selbstständig.

Wir stellen hier die ausgewählten Ergebnisse der Befragungsuntersuchung vor, konzentrieren uns auf den Teil, der die Ortskernbelebung betrifft. Wir befragten die Gemeindevertreter unter anderem, mit welchen Problemen sie in Ortskernen ihrer Gemeinden konfrontiert werden (siehe Grafik). Während die BürgermeisterInnen¹ tschechischer Gemeinden am häufigsten die Möglichkeit erwähnten, dass die genannten Probleme in den Ortskernen nicht vorkommen (fast 40 %), führten sie erst an der nächsten Stelle das Problem von unbewohnten oder verfallenen Familienhäusern an und mit einem größeren Abstand beschwerten sie sich auch über mangelnde Folgeeinrichtungen, mangelnde Dienstleistungen oder den schlechten Zustand der Verkehrsinfrastruktur oder der technischen Infrastruktur im Ortskern. Die öster-

1 Im weiteren Text wird zur Vereinfachung nur die Bezeichnung Bürgermeister verwendet.

Trpí centrum vaší obce některými z uvedených problémů?

Leidet das Zentrum ihrer Gemeinde unter einigen der genannten Probleme?

Zdroj dat: dotazníkové šetření / Quelle: Befragungsuntersuchung

Legende: a) Im Zentrum der Gemeinde befinden sich unbewohnte / verkommene Familienhäuser; b) Im Zentrum der Gemeinde befinden sich ungenutzte Wirtschafts- oder Administrativgebäuden und Areale (Brownfields); c) Im Zentrum der Gemeinde gibt es ungenügende Bürgerausstattung; d) Im Zentrum der Gemeinde gibt es Mangel an Grunddienstleistungen; e) Schlechter Zustand technischer oder Verkehrsinfrastruktur im Gemeindezentrum; f) Schlechter Zustand von Kulturdenkmälern im Gemeindezentrum; g) Allgemein schlechtes Aussehen des Gemeindezentrums (z.B. wenig Natur, ungepflegtes und unschönes Gemeindezentrum u. Ä.); h) Andere; i) Nein, diese Probleme gibt es im Gemeindezentrum nicht.

Další otázka se týkala toho, o jaké způsoby oživení centra by měly obce největší zájem (viz graf). Představitelé českých obcí nejčastěji uváděli, že by chtěli obecně zlepšit vzhled centra obce z hlediska čistoty, zeleně či stavu chodníků (57 %). 45 % respondentů by si pak přálo, aby byl větší zájem o pořádané akce a aby se jich účastnilo více lidí. Více než 30 % respondentů ještě uvádělo, že by chtěli zlepšit vzhled a stav budov v centru obce a přivést tam další služby. Naopak rakouští starostové zmiňovali právě přivedení dalších veřejných či komerčních služeb do centra nejčastěji (57 %). Okolo 50 % starostů by si pak přálo přivést do centra služby či atraktivitu pro cestovní ruch, přivést tam i další výrobní kapacity a zlepšit vzhled a stav budov

-reichischen Bürgermeister nehmen gerade die Existenz von unbewohnten oder verfallenen Familienhäusern sowie ungenutzten Wirtschafts- und Bürogebäuden als größtes Problem wahr (fast 40 %). Weiter führten sie oft auch fehlende Dienstleistungen an.

Die nächste Frage betraf die Tatsache, an welchen Maßnahmen zur Belebung des Ortskernes die Gemeinden am meisten interessiert wären (siehe Grafik). Die Vertreter der tschechischen Gemeinden führten am häufigsten an, dass sie das Aussehen des Ortskerns aus der Sicht der Sauberkeit, Grünflächen oder des Zustandes von Gehsteigen allgemein verbessern möchten (57 %). 45 % der Befragten würden wünschen, dass es ein größeres Interesse an den organisierten Veranstaltungen gebe und dass daran mehr Menschen teilnehmen. Mehr als 30 % der Befragten führten noch an, dass sie das Aussehen und den Gebäudezustand im Ortskern verbessern und dorthin weitere Dienstleistungen bringen möchten. Die österreichischen Bürgermeister erwähnten umgekehrt gerade die Erbringung von weiteren öffentlichen oder kommerziellen Dienstleistungen in den Ortskern am häufigsten (57 %). Rund 50 % der Bürgermeister würden sich wünschen, Dienstleistungen oder Maßnahmen zur Attraktivierung des Tourismus sowie weitere Produktionskapazitäten in den Ortskern zu bringen und das Aussehen und den Gebäudezustand im Ortskern zu verbessern. Bei den österreichischen Gemeinden handelt es sich vielmehr um Investitionsvorhaben und Maßnahmen strategischeren Charakters, die die ganzheitliche Funktionalität der Ortskerne einschließlich der Wirtschaftsfunktion unterstützen. Auf der anderen Seite muss daran erinnert werden, dass die österreichischen Befragten im Vergleich zu den tschechischen in der Regel größere Gemeinden vertreten, deren Ortskerne tatsächlich andere Funktionen erfüllen sollten als Dorfplätze kleiner Gemeinden.

Wir fragten die Befragten auch nach ihren direkten Erfahrungen mit der Problematik der Ortskernbelebung. Auch hier sind die Differenzen zwischen tschechischer und österreichischer Seite sichtbar. Bei der Frage, ob es den Gemeinden gelang oder gelingt eventuelle Probleme mit der Entvölkerung der Ortskerne und deren Belebung zu lösen, antworteten fast 30 % österreichischer Befragter „Ja“, 25 % wählten die Möglichkeit „Nein“ und 13 % führten an, dass sie kein Problem mit der Entvölkerung des Ortskerns haben. Umgekehrt wählten in Tschechien fast 50 % der Bürgermeister gerade diese Möglichkeit. 25 % tschechischer Befragter führten an, dass es nicht gelingt diese Probleme zu lösen. Ähnlich war es bei der Frage, ob die Befragten bereits mit den Projekten oder Maßnahmen konfrontiert wurden, die auf die Unterstützung der Ortskernbelebung bei anderen Gemeinden ausgerichtet sind (siehe Grafik). 90 % der tschechischen Bürgermeister kennen solche Projekte noch nicht, ungefähr die Hälfte davon wäre daran interessiert, während nur 10 % der Bürgermeister sich mit ähnlichen Projekten bereits vertraut machten. In Österreich begegneten solchen Projekten bereits 35 % der Befragten, kaum 50 % haben diese Erfahrung auch noch nicht.

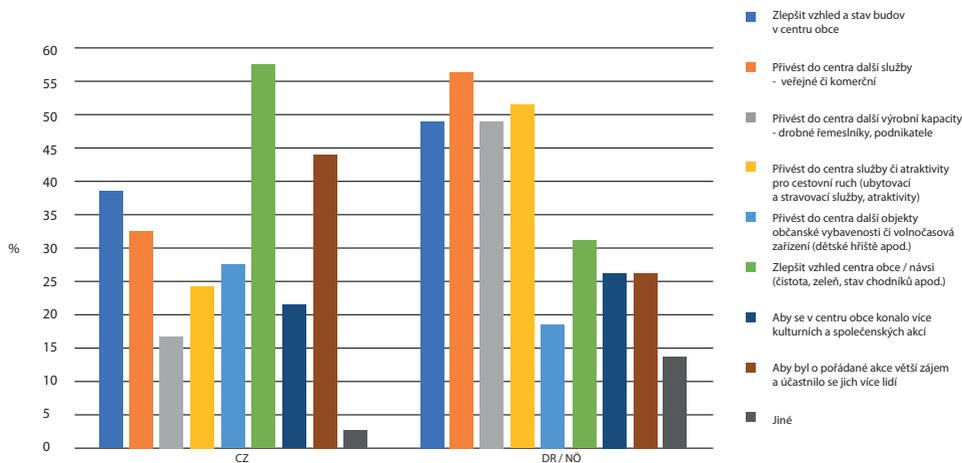
v centru obce. V případě rakouských obcí se tedy jedná ve větší míře o investiční záměry a opatření strategičtější povahy, které podporují komplexní funkčnost center včetně funkce ekonomické. Na druhou stranu je potřeba připomenout, že ve srovnání s českými obcemi zastupují rakouští respondenti zpravidla větší obce, jejichž centra by skutečně měla plnit jiné funkce než návsí malých obcí.

Respondentů jsme se tázali i na jejich přímé zkušenosti s problematikou oživení center obcí. I v tomto ohledu jsou patrné rozdíly mezi českou a rakouskou stranou. Např. u otázky, zda se obcím podařilo či daří případné problémy s vylidňováním centra obce a jeho oživením řešit, odpovědělo téměř 30 % rakouských respondentů ano, 25 % zvolilo možnost ne a 13 % uvedlo, že nemají problém s vylidňováním centra obce. Naopak v Čechách právě tuto možnost volilo téměř 50 % starostů. 25 % českých respondentů pak uvedlo, že se tyto problémy nedaří řešit. Obdobně to bylo u otázky, zda se respondenti již setkali s projekty či opatřeními zaměřenými na podporu oživení center u jiných obcí (viz graf). 90 % českých starostů se s takovými projekty ještě nesetkalo, z toho přibližně polovina by o to měla zájem, zatímco pouze 10 % starostů se s podobnými projekty již seznámilo. To v Rakousku se s těmito projekty setkalo již 35 % respondentů, necelých 50 % pak tuto zkušenost také ještě nemá.

Pokud bychom se pokusili závěry dotazníkového šetření alespoň trochu zobecnit, lze říci, že dolnorakouské obce se při snahách o oživení svých center ve větší míře zaměřují na opatření strategičtější povahy a dlouhodobějšího charakteru, přičemž kladou větší důraz na investiční či infrastrukturní opatření, která by měla přispívat mj. k tomu, aby centra obcí plnila více též ekonomickou funkci. Naopak u českých obcí je dle odpovědí patrné o něco větší zaměření na konkrétní dílčí opatření, která jsou často rychleji dosažitelná, nejedná se tedy v takové míře o strategicky koncipované kroky. Důraz je přitom kladen jak na investiční / infrastrukturní opatření, tak i na měkké aktivity, jako jsou kulturní či společenské akce apod. (důvodem však může být, že tento aspekt je v dolnorakouských obcích již nyní na dostatečné úrovni). Také lze říci, že představitelé rakouských obcí o něco více vnímají a reálně pociťují problém vylidňování center a mají větší povědomí o možnostech a projektech zaměřených na oživení center a větší zkušenosti s těmito iniciativami. Naopak z odpovědí českých starostů se zdá, že z hlediska povědomí o problematice oživení center převládá různé chápání této problematiky, starostové tímto pojmem často rozumí odlišná a velmi různorodá témata a opatření. Na základě toho se na obou stranách hranice praktikují při snahách o řešení této problematiky odlišné přístupy, jak bude podrobněji představeno dále.

O jaké způsoby oživení centra obce byste měl(a) největší zájem?

An welchen Weisen der Ortskernbelebung hätten Sie das größte Interesse?

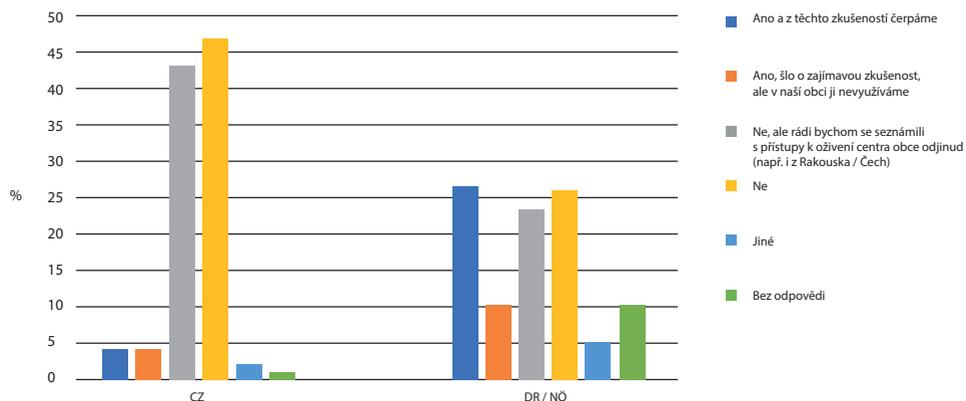
Zdroj dat: dotazníkové šetření / Quelle: Befragungsuntersuchung

Legende: a) Das Aussehen und den Zustand der Gebäuden im Gemeindezentrum verbessern; b) Weitere Dienstleistungen (öffentliche oder kommerzielle) ins Zentrum bringen; c) Weitere Produktionskapazitäten (kleine Handwerker, Unternehmer) ins Zentrum bringen; d) Dienstleistungen (Unterkunft- und Essensmöglichkeiten) oder Attraktivitäten für Tourismus ins Zentrum bringen; e) Weitere Objekte der bürgerlichen Ausstattung oder Freizeiteinrichtungen (Kinderspielplatz u.Ä.) ins Zentrum bringen; f) Das Aussehen des Gemeindezentrums verbessern (Sauberkeit, Natur, Zustand von Fußwegen usw.); g) Mehrere kulturelle und gesellschaftliche Veranstaltungen im Gemeindezentrum veranstalten; h) Größeres Interesse an den Veranstaltungen wecken, damit mehrere Leute an diesen teilnehmen; i) Andere.

Wenn wir versuchen, die Schlussfolgerungen der Befragungsuntersuchung zumindest ein bisschen zu verallgemeinern, kann gesagt werden, dass sich die niederösterreichischen Gemeinden bei der Bemühung um die Belebung ihrer Ortskerne vielmehr auf Maßnahmen strategischeren und langfristigeren Charakters konzentrieren, wobei sie einen größeren Akzent auf Investitions- oder Infrastrukturmaßnahmen legen, die unter anderem dazu beitragen sollten, dass die Ortskerne auch mehr die Wirtschaftsfunktion erfüllen. Bei den tschechischen Gemeinden ist laut Antworten eine etwas stärkere Ausrichtung auf konkrete Teilmaßnahmen ersichtlich, die oft schneller erreichbar sind, es handelt sich also in einem solchen Maß nicht um strategisch konzipierte Schritte. Der Akzent wird dabei sowohl auf Investitions- / Infrastrukturmaßnahmen, als auch auf Softaktivitäten gelegt, wie kulturelle und gesellschaftliche Veranstaltungen usw. (der Grund kann jedoch sein, dass auch dieser Aspekt in den niederösterreichischen Gemeinden bereits auf dem ausreichenden Niveau ist).

Setkal(a) jste se s projekty či opatřeními zaměřenými na podporu oživení center u jiných obcí?

Haben Sie Erfahrungen mit den auf Unterstützung der Belegung der Gemeindezentren orientierten Projekten oder Maßnahmen von anderen Gemeinden?

Zdroj dat: dotazníkové šetření / Quelle: Befragungsuntersuchung

Legende: a) Ja und wir gehen von diesen Erfahrungen aus; b) Ja, es war eine interessante Erfahrung, aber in unserer Gemeinde nicht genutzt; c) Nein, aber wir würden gerne Einstellungen zur Problematik der Belegung der Gemeindezentren von woanders kennenlernen (z.B. auch aus Tschechien/Österreich); d) Nein; e) Andere; f) keine Antwort.

V čem se naopak představitelé obcí na obou stranách hranice v zásadě shodují, je silná poptávka po dalších programech a dotačních titulech zaměřených přímo na řešení problematiky vyliďňování center obcí a jejich ožívování, přičemž tyto programy by měly být zaměřeny primárně na infrastrukturní opatření. Konkrétně na české straně by obdobné dotační programy uvítalo 90 % respondentů, přesněji 60 % by uvítalo primární programy na infrastrukturní opatření a cca 30 % primární programy zaměřené na „měkké“ aktivity (kulturní a společenské akce, atraktivita pro cestovní ruch apod.). U respondentů z Dolního Rakouska by si takové dotační tituly přálo cca 85 % respondentů, opět s vyšší poptávkou po infrastrukturních opatřeních (51 %).

Es kann auch gesagt werden, dass die Vertreter der österreichischen Gemeinden das Problem der Entvölkerung der Ortskerne ein bisschen mehr wahrnehmen und real spüren und ein höheres Bewusstsein über Möglichkeiten und Projekte, die auf die Ortskernbelebung ausgerichtet sind, und größere Erfahrungen mit diesen Aktivitäten haben. Die Antworten der tschechischen Bürgermeister vermitteln umgekehrt den Eindruck, dass verschiedene Auffassung dieser Problematik aus der Sicht des Bewusstseins über die Ortskernbelebung überwiegt, die Bürgermeister verstehen unter diesem Begriff oft unterschiedliche und sehr vielfältige Themen und Maßnahmen. Aufgrund dessen werden unterschiedliche Herangehensweisen bei Bemühungen um Lösungen dieser Problematik auf beiden Seiten der Grenze praktiziert, wie es nachfolgend ausführlicher näher gebracht wird.

Wo die Vertreter der Gemeinden auf beiden Seiten der Grenze im Grunde übereinstimmen, ist eine starke Nachfrage nach weiteren Programmen und Fördertiteln, die auf die Problemlösung der Entvölkerung der Ortskerne und deren Belebung direkt ausgerichtet sind, wobei diese Programme primär auf Infrastrukturmaßnahmen orientiert werden sollten. Auf tschechischer Seite würden ähnliche Förderprogramme konkret von 90 % der Befragten begrüßt, genauer 60 % würden primär Programme für Infrastrukturmaßnahmen und ca. 30 % primär für Softaktivitäten begrüßen (kulturelle und gesellschaftliche Veranstaltungen, Attraktivsachen für Tourismus usw.). Bei den Befragten aus Niederösterreich würden sich ca. 85 % solche Fördertitel wünschen, wieder mit einer höheren Nachfrage nach Infrastrukturmaßnahmen (51 %).

Metodika oživení center: přístupy v českých a rakouských regionech

Především v Rakousku není koncept oživení center obcí novým pojmem. Problematika se začala řešit přibližně před 20 lety, a to s postupným vyklidňováním center a přesunem obyvatel a služeb na okraje obcí a měst. Cílem těchto aktivit je uchování, popř. znovuoživení fungujících a živých center měst a obcí, přičemž jedním z ústředních témat celého konceptu je řešení problematiky prázdných či nevyužívaných budov a pozemků v centru s cílem tyto plochy oživit, např. formou vytváření dalších prostor k bydlení či poskytování služeb.

Důvody byly jednak ekonomické a finanční (nižší náklady na budování nové infrastruktury na okrajích obcí), ekologické (méně zastavěných ploch na okrajích), demografické (postupně stárnoucí společnost), ale i sociální (možnosti setkávání lidí v centru apod.). V neposlední řadě by měla tato opatření přispět ke zlepšení vzhledu centra i jeho komplexní funkčnosti. Na počátku se řešení této problematiky týkalo spíše větších obcí či menších měst, menší obce měly v tomto omezenější možnosti. Na základě odlišného historického, ekonomického i demografického vývoje a též v důsledku odlišné velikostní struktury obcí lze pochopit, že vnímání této problematiky a snahy o její řešení jsou v českých regionech do jisté míry odlišné, a že zde snahy o komplexní řešení problematiky oživení center nemají takovou historii.

V Dolním i v Horním Rakousku se za tu dobu téma vyprofilovalo v ucelené programy, strategie a iniciativy. V obou zemích se téma řeší na zemské i regionální úrovni, kdy existují struktury odborných pracovníků, kteří se problematice věnují. Pro obce existují různé cílené programy a vybraným obcím je v této oblasti poskytováno odborné poradenství.

Existují různé přístupy, ale obecně je kladen důraz na různá konceptuálně zaměřená řešení, na koncepční opatření spíše investičního charakteru (s ekonomickou návratností), na strategické plánování, na práci s daty a také na participativní procesy, jednání s majiteli předmětných nemovitostí, snahu zapojovat a aktivizovat místní obyvatele apod.

Konkrétní přístupy v Dolním a Horním Rakousku:

„Pilotní projekt – Rozvoj center“ (DR):

Jedná se o pilotní projekt v oblasti oživení center, do něhož jsou zapojeny vybrané obce, kterým je poskytováno intenzivní poradenství. Snahou je řešit primárně problém prázdných a nevyužívaných budov a ploch v centru a tyto prostory vhodně oživit, např. v podobě vytvoření dodatečných ploch k bydlení, obchodu, službám, popř. volnočasovým aktivitám. Projekt probíhá na základě úzké a dlouhodobé spolupráce externího poradce s vedením obce, majiteli předmětných nemovitostí a popř. zapojením dalších aktérů a veřejnosti.

Methodik der Ortskernbelebung: Herangehensweisen in tschechischen und österreichischen Regionen

Das Konzept der Ortskernbelebung ist vor allem in Österreich kein neuer Begriff. Die Problematik begann man vor ungefähr 20 Jahren zu lösen, und zwar im Zusammenhang mit einer allmählichen Entvölkerung der Ortskerne und dem Wegzug von Bewohnern und dem Transfer von Dienstleistungen an den Rand von Gemeinden und Städten. Das Ziel dieser Aktivitäten ist die Erhaltung bzw. Wiedererneuerung von funktionierenden und lebendigen Gemeinde- und Stadtzentren, wobei eines der Kernthemen des ganzen Konzeptes die Problemlösung von leeren oder nicht genutzten Gebäuden und Grundstücken im Ortskern mit dem Ziel ist, diese Flächen zu beleben, z. B. durch Schaffung von weiteren Räumen zum Wohnen oder der Dienstleistungserbringung.

Die Gründe waren wirtschaftlich und finanziell (niedrigere Kosten für den Aufbau einer neuen Infrastruktur an Gemeinderändern), ökologisch (weniger bebaute Flächen an den Rändern), demografisch (allmählich alternde Gesellschaft), aber auch sozial (Begegnungsmöglichkeiten im Zentrum usw.). Nicht zuletzt sollten diese Maßnahmen zu einer besseren Gestalt des Ortskerns sowie dessen Funktionalität beitragen.

Am Anfang betraf die Lösung dieser Problematik eher größere Gemeinden oder kleinere Städte, kleinere Gemeinden hatten darin eher begrenzte Möglichkeiten. Aufgrund einer unterschiedlichen historischen, wirtschaftlichen sowie demografischen Entwicklung und auch infolge unterschiedlicher Strukturgröße der Gemeinden kann verstanden werden, dass die Wahrnehmung dieser Problematik und Bemühungen und Lösungen in den tschechischen Regionen einigermaßen unterschiedlich sind und dass hier Bemühungen um ganzheitliche Problemlösung der Ortskernbelebung keine solche Geschichte haben.

In Nieder- sowie Oberösterreich profilierte sich das Thema im Laufe der Zeit in ganzheitliche Programme, Strategien und Initiativen. In den beiden Bundesländern wird das Thema auf der Landes- sowie Regionalebene gelöst, wo es Expertenstrukturen gibt, die sich mit dieser Problematik befassen. Für die Gemeinden gibt es verschiedene gezielte Programme und den ausgewählten Gemeinden wird in diesem Bereich eine Fachberatung gewährt.

Es gibt unterschiedliche Herangehensweisen, aber allgemein wird der Akzent auf verschiedene konzeptuell ausgerichtete Lösungen gelegt, konzeptionelle Maßnahmen, die eher Investitionscharakter haben (mit wirtschaftlicher Rentabilität), strategische Planung, Arbeit mit Daten sowie partizipative Prozesse, Verhandlungen mit Immobilienbesitzern, Bemühungen die lokale Bevölkerung einzubinden und zu aktivieren usw.

Konkrete Herangehensweisen in Nieder- und Oberösterreich:

Pilotprojekt – Zentrumsentwicklung (NÖ):

Es handelt sich um ein Pilotprojekt im Bereich der Ortskernbelebung, in welches ausgewählte Gemeinden involviert sind, denen eine intensive Beratung gewährt wird. Angestrebt werden primär die Lösungsfindung für leere und ungenutzte Gebäude und Flächen im Ortskern, deren geeignete Belebung, z. B. durch Schaffung von zusätzlichen Flächen zum Wohnen, Handel, Dienstleistungen bzw. Freizeitaktivitäten. Das Projekt läuft aufgrund einer engen und langfristigen Zusammenarbeit eines externen Beraters mit der Gemeindeführung, den Immobilienbesitzern bzw. aufgrund der Einbindung von weiteren Akteuren und der Öffentlichkeit.

Celý program má 3 fáze trvá několik let (zpravidla 4 roky):

- **Fáze 1:** vymezení území, tzn. definování, co je centrum, co by chtěla obec v rámci centra dělat, jaké jsou priority v centru obce; analýza nevyužívaných budov a ploch, tzn. zjišťování počtu a rozsahu ploch, identifikace vlastníků; vytvoření jádrového týmu aktérů
- **Fáze 2:** oslovení vlastníků nemovitostí v centru, navázání spolupráce s nimi, zda mají zájem problematiku řešit; pokud ano, je jim poskytováno poradenství ke konkrétním nemovitostem; pravidelné „štamtiše“ s vlastníky nemovitostí
- **Fáze 3:** vlastní realizace projektu, snaha, aby projekt fungoval dále bez externího poradenství; vedení projektu jádrovým týmem aktérů

Projekt se snaží aktivizovat majitele nemovitostí v centru, aby sami investovali do jejich oživení, či je poskytli jiným investorům formou pronájmu či prodeje. Program je podporován a spolufinancován vládou Dolního Rakouska. Program je určen pro obce o velikosti cca 2-3 tis. obyvatel, u menších obcí se příliš nevyužívá. Do tohoto programu jsou zapojeny např. obce Markersdorf-Haindorf nebo Ybbsitz, které jsou představeny dále.

„Databanka pro management ploch“ (DR):

Jedná se o plánovací nástroj pro obce, jehož cílem je řešit problematiku prázdných a nevyužívaných nemovitostí v centru obcí, čímž přináší možnosti pro jejich vnitřní rozvoj. Obec disponuje databází s podrobnými údaji a plány o všech nemovitostech v centru. Díky tomu mají obce důležité informace, následně je snaha komunikovat s vlastníky nevyužívaných budov a pozemků a aktivizovat je, aby nemovitost nějakým způsobem využívali, popř. umožnili její využívání. Tento nástroj obcím umožňuje monitoring a vyhodnocování ohledně pozemků pro bytovou výstavbu a hospodářské využívání, posiluje komunikaci s vlastníky nemovitostí. Dolní Rakousko jej převzalo z Bavorska.

Databanka pro management ploch tedy obcím poskytuje:

- přehled o možnostech rozvoje ve vnitřních částech obce
- informace, které pozemky nebo plochy jsou skutečně k dispozici a v jaké formě
- rámec k diskusi ohledně dalšího využívání volných pozemků nebo prázdných či nevyužívaných budov a dalších nemovitostí
- možnost systematicky oslovovat vlastníky nemovitostí a motivovat je k dalším krokům

Das ganze Programm hat 3 Phasen und dauert einige Jahre (in der Regel 4 Jahre):

- **Phase 1:** Abgrenzung des Gebietes, d.h. Definition des Gebietes des Ortskerns, was die Gemeinde im Ortskern machen möchte, wie sind die Prioritäten im Ortskern; Analyse ungenutzter Gebäude und Flächen, d.h. Feststellung der Anzahl und des Umfangs von Flächen, Identifizierung der Eigentümer; Bildung des Kernteams von Akteuren
- **Phase 2:** Ansprache der Immobilieneigentümer im Ortskern, Anknüpfung der Zusammenarbeit mit ihnen, ob sie an der Problemlösung interessiert sind; wenn ja, wird ihnen die Beratung zu den konkreten Immobilien gewährt; regelmäßige Stammtische mit Eigentümern von Immobilien
- **Phase 3:** eigentliche Projektumsetzung, Bemühung, dass das Projekt ohne externe Beratung weiterläuft; Projektleitung durch das Kernteam von Akteuren

Das Projekt bemüht sich, die Immobilienbesitzer im Ortskern zu aktivieren, dass sie selbst in die Immobilienbelegung investieren oder anderen Investoren diese Immobilien durch die Vermietung oder den Verkauf zur Verfügung stellen. Das Programm wird von der niederösterreichischen Landesregierung unterstützt und mitfinanziert. Es ist für Gemeinden mit einer Größe von ca. 2-3.000 Einwohnern bestimmt, bei kleineren Gemeinden wird es nicht viel in Anspruch genommen. Ins Programm sind z. B. die Marktgemeinden Markersdorf-Haindorf oder Ybbsitz eingebunden, die nachfolgend vorgestellt werden.

Flächenmanagement-Datenbank (NÖ):

Es handelt sich um ein Planungsinstrument für Gemeinden, dessen Ziel die Problemlösung für leeren und nichtgenutzten Immobilien in Ortskernen ist, wodurch es Möglichkeiten für Innenentwicklung dieser Immobilien bringt. Die Gemeinde verfügt über eine Datenbank mit ausführlichen Angaben und Plänen über alle Immobilien im Ortskern. Dank dessen liegen den Gemeinden wichtige Informationen vor, anschließend bemüht man sich mit den Eigentümern nichtgenutzter Gebäude und Grundstücke zu kommunizieren und sie dazu zu motivieren, dass sie die Immobilie irgendwie nutzen, z. B. die Nutzung ermöglichen. Dieses Instrument ermöglicht den Gemeinden die Verfolgung und Auswertung von Grundstücken für Wohnbau und Wirtschaftsnutzung, stärkt die Kommunikation mit Immobilienbesitzern. Niederösterreich hat dieses Instrument von Bayern übernommen.

Die Flächenmanagement-Datenbank gewährt den Gemeinden Folgendes:

- Übersicht über die Entwicklungsmöglichkeiten in Ortskernbereichen der Gemeinde
- Informationen, welche Grundstücke oder Flächen tatsächlich zur Verfügung stehen und in welcher Form
- Rahmen zur Diskussion betreffend die Weiternutzung freier Grundstücke oder leerer oder nichtgenutzter Gebäude und weiterer Immobilien
- Möglichkeit die Immobilienbesitzer systematisch anzusprechen und sie zu weiteren Schritten zu motivieren

OTELO – „Otevřená technologická laboratoř“ (HR):

Koncept OTELO, tzv. otevřených technologických laboratoří, vznikl v Horním Rakousku. Myšlenkou je poskytnout lidem otevřený prostor pro různé kreativní a technické aktivity. Snahou je i v tomto případě řešit problém s prázdnými, neobydlenými či nevyužívanými budovami v centru města nebo obce. OTELO tak nabízí možnost, jak tyto staré budovy opět naplnit životem.

OTELA představují otevřené prostory, které obce bezplatně poskytnou skupinám zájemců různého věku k jejich kreativním činnostem. Do určité míry lze OTELO připodobnit ke komunitním centrům využívaným i v českých obcích, ale OTELA jsou zaměřena více na kreativní, tvůrčí, technické a další aktivity, které mohou mít i experimentální charakter. Důraz je kladen právě na další rozvoj vlastních myšlenek a experimentování, ale důležitou roli hraje i vzájemné setkávání.

Ideální OTELO by mělo zahrnovat: prostory pro „laboratoř“ nebo dílnu včetně potřebného vybavení a náradí; společenskou místnost pro semináře, workshopy a setkávání všeho druhu; doprovodné zázemí. Ačkoliv byly první projekty OTELO zakládány spíše v městském prostředí, v posledních letech vznikají podobné iniciativy i ve venkovských obcích. Koncept OTELO je blíže představen na příkladu obce Weitersfelden – viz dále.

Místa pro setkávání:

Obecným konceptem pro všechny obce může být vytváření různých míst pro setkávání v centru obce, v nichž se mohou místní lidé scházet a realizovat své aktivity, popř. se jen setkávat a vzájemně komunikovat. Tato místa mohou být v interiéru budov nebo venku, a to dle možností obce a dle účelu daného místa. Důležité však je, aby takové místo či místa v obci fungovala. Obce mohou při zřizování takových míst přijít s vlastním nápadem nebo se inspirovat v jiných obcích. Zajímavé příklady (nejen) míst pro setkávání nabízí např. hornorakouská iniciativa „Mnoho projektů za málo peněz“ (Viel Projekt für wenig Geld – www.agenda21-ooe.at/viel-projekt-fuer-wenig-geld.html).

Tematické obce:

Ačkoliv se nejedná o koncept přímo spojený s oživením center, daří se tematicky zaměřeným obcím své centrum vhodně oživit. Tematické obce se snaží svůj další rozvoj stavět primárně na prezentaci daného místa v rámci nějaké tematické vůdčí myšlenky či nezaměnitelného tématu, které může souviset např. s historickými, řemeslnými či zemědělskými tradicemi, specifiky či konkrétními produkty spojenými s daným místem. Tematická obec však může postavit svůj rozvoj a image i na nějakém novém zajímavém tématu. Obce se díky tomu stávají jasně identifikovatelnými a jedinečnými. To může mít dopad nejen na rozvoj cestovního ruchu, ale ovlivňuje to celkový život v obci. Ukazuje se, že tematické obce mohou z tohoto svého jasně definovaného a originálního profilu profitovat, a to jak turisticky, tak i rozvojem služeb v rámci obce, ale dokonce i posílením sebeidentifikace obyvatel s vlastní místem a dalším rozvojem komunitního života. V Dolním Rakousku jsou takovými obcemi např. Armschlag (téma máku), Hanfthal (konopí), Ybbsitz (kovářství), Krummnußbaum (ořechy). Poslední dvě jmenované obce jsou blíže představeny dále, stejně jako hornorakouská obec Gutau (modrotisk).

OTELO – Offenes Technologielaor (OÖ):

Das Konzept OTELO, der sog. offenen Technologielaors, entstand in Oberösterreich. Die Idee ist, den Menschen einen offenen Raum für verschiedene kreative und technische Aktivitäten zu bieten. Angestrebt wird in diesem Fall auch die Problemlösung für leere, unbewohnte oder nichtgenutzte Gebäude in Stadt- oder Gemeindezentren. OTELO bietet somit eine Möglichkeit, diese alten Gebäude wieder mit Leben gefüllt werden können.

OTELOs stellen offene Räume dar, die die Gemeinden den Interessentengruppen verschiedenen Alters zu ihren kreativen Tätigkeiten zur Verfügung stellen. OTELO kann in etwa mit Kommunitätszentren verglichen werden, die auch in tschechischen Gemeinden in Anspruch genommen werden, aber OTELOs sind mehr auf kreative, schöpferische, technische und weitere Aktivitäten ausgerichtet, die auch experimentellen Charakter haben können. Der Akzent wird gerade auf die Weiterentwicklung eigener Ideen und das Experimentieren gelegt, aber eine wichtige Rolle spielen auch gegenseitige Begegnungen.

Das ideale OTELO sollte Folgendes umfassen: Räumlichkeiten für das „Labor“ oder eine Werkstatt einschließlich der notwendigen Ausrüstung und des Werkzeugs; einen Gesellschaftsraum für Seminare, Workshops und Begegnungen aller Art; begleitendes Hinterland. Obwohl die ersten OTELO-Projekte eher im städtischen Umfeld gegründet wurden, entstehen ähnliche Initiativen in den letzten Jahren auch in Gemeinden im ländlichen Raum. Das Konzept OTELO wird am Beispiel der Marktgemeinde Weitersfelden näher gebracht – siehe nachfolgend.

Treffpunkte:

Ein allgemeines Konzept für alle Gemeinden kann die Schaffung verschiedener Stellen für Begegnungen im Zentrum der Gemeinde sein, in denen die Bewohner einander begegnen und ihre Aktivitäten umsetzen bzw. sich nur treffen und miteinander kommunizieren können. Diese Stellen können sich innerhalb oder außerhalb von Gebäuden befinden, je nach Möglichkeiten der Gemeinde und dem Zweck einer solchen Stelle. Wichtig ist jedoch, dass eine solche Stelle oder Stellen in der Gemeinde funktionieren. Die Gemeinden können bei der Errichtung solcher Stellen auch mit einer eigenen Idee kommen oder sich in anderen Gemeinden inspirieren lassen. Interessante Beispiele (nicht nur) Stellen für Begegnungen bietet z. B. die oberösterreichische Initiative „Viel Projekt für wenig Geld“
– www.agenda21-ooe.at/viel-projekt-fuer-wenig-geld.html.

Themengemeinden:

Obwohl es sich um kein Konzept handelt, das mit der Ortskernbelebung direkt verbunden ist, gelingt es den Themengemeinden ihren Ortskern entsprechend zu beleben. Die Themengemeinden bemühen sich ihre Weiterentwicklung primär auf der Präsentation des gegebenen Ortes im Rahmen einer Schwerpunksidee oder eines unverwechselbaren Themas zu bauen, das z. B. mit historischen, handwerklichen oder landwirtschaftlichen Traditionen, Besonderheiten oder konkreten mit dem jeweiligen Ort verbundenen Produkten zusammenhängen kann. Die Themengemeinde kann jedoch ihre Entwicklung und ihr Image auch auf einem neuen interessanten Thema bauen. Die Gemeinden werden dank dessen klar identifizierbar und einzigartig. Das kann nicht nur auf die Tourismusedwicklung Auswirkungen haben, sondern beeinflusst auch das gesamte Leben in der Gemeinde. Es zeigt sich, dass Themengemeinden aus ihrem klar definierten und originellen Profil profitieren können, nämlich sowohl touristisch, als auch durch die Entwicklung der Dienstleistungen inner-

I rakouské obce samozřejmě využívají i další přístupy a též různé měkké aktivity, ale ty jsou spíše doplňkem při komplexních snahách o oživení centra, popř. jsou spíše samozřejmostí, která tak či tak již probíhá na dostatečné úrovni, proto do tohoto přehledu zařazeny nejsou. Konkrétní zajímavé iniciativy jsou představeny u vybraných obcí v další části brožury.

Konkrétní přístupy u českých obcí:

Z různých důvodů uvedených výše není téma oživení center obcí na české straně tak koncepčně zakotveno jako v Rakousku a tato problematika se prozatím neřeší jako samostatné téma, resp. k tématu se přistupuje jinými způsoby než v Rakousku. Např. v rozvojových strategiích a dotačních programech se téma objevuje spíše implicitně, většinou se nehovoří přímo o oživení center obcí.

Co se týče strategií, tak podpora této oblasti je u jednotlivých krajů zpravidla částečně zakotvena v samotném Programu rozvoje kraje, kdy např. v případě Kraje Vysočina je v návrhové části uvedeno Opatření 4.1 Obnova a rozvoj venkovského prostoru, Specifický cíl Zabránění odlivu obyvatel venkovských území prostřednictvím zajištění potřebné infrastruktury a služeb ve venkovských obcích. Podobně v Programu rozvoje Jihočeského kraje je obsaženo Opatření 3.4 Kvalitní spolupráce a plánování pro územně vyvážený rozvoj regionu s důrazem na rozvoj venkova. Mezi hlavní identifikované aktivity v souvislosti s venkovskými obcemi patří např. zachování dostupnosti a rozvoj veřejných služeb na venkově, rozvoj a zvyšování kvality volnočasových aktivit a infrastruktury ve venkovském prostoru, i s ohledem na různé věkové skupiny, či uchování a rozvoj aktivit a akcí v oblasti kulturních a jiných tradičních venkovských hodnot, které zvyšují atraktivitu života na venkově pro místní obyvatele i návštěvníky.

I když neexistuje specifický dotační program zaměřený přímo na téma oživení center obcí, tak tato problematika je v různých aspektech podporována např. krajskými dotačními tituly. Na oživení venkova v širším smyslu lze získat podporu např. z krajských programů obnovy nebo rozvoje venkova, z dotačních titulů na obnovu kulturních památek, na venkovské prodejny, na obnovu vybavení škol, na obnovu a výstavbu sportovišť, na investice v sociální oblasti atd.

Vzhledem k tomu, že prozatím neexistují zastřešující přístupy a programy k řešení problematiky oživení center, tak obce řeší toto téma zpravidla dílčími konkrétními opatřeními, a to jak infrastrukturní povahy, tak v podobě měkkých aktivit. Vždy záleží na vlastní aktivitě a konkrétním nápadu, ale často se jedná o různé individuální přístupy a opatření, které jsou mnohdy originální a velmi zajímavé.

Pokud jde o infrastrukturní opatření, tak z dotazníkového šetření vyplynulo, že některé obce např. odkupují neobydlené nemovitosti a přestavují je na sociální byty či na prostory ke společenskému využití (komunitní centra, vzdělávací centra, klubovny apod.). Z měkkých aktivit se jedná nejčastěji o různorodé aktivity a akce, jako jsou poutě, slavnosti, festivaly, divadlo, trhy a jarmarky, výstavy, hody, různé folklórní akce a další kulturní, společenské či sportovní akce pořádané obcí či spolky. Z dalších možných přístupů se u českých obcí objevují např. venkovské prodejny (trvalé či pojízdné), výroba místních produktů (zemědělských či potravinářských), udržování zajímavé řemeslné výroby apod. Škála těchto aktivit je opravdu bohatá a pestrá, vzhledem k tomu, že se ale nejedná o ucelené koncepční přístupy, tak konkrétní příklady dobré praxe jsou uvedeny přímo u vybraných obcí dále.

halb der Gemeinde und sogar auch durch die Stärkung der Selbstidentifizierung der Bewohner mit dem eigenen Ort und die Weiterentwicklung des Kommunitätslebens. In Niederösterreich sind es z. B. Mohndorf Armschlag, Hanfthal (Hanf), Marktgemeinde Ybbsitz (Schmiedehandwerk), Marktgemeinde Krummußbaum (Nüsse). Die letzten zwei genannten Gemeinden werden nachfolgend vorgestellt genauso wie die oberösterreichische Marktgemeinde Gutau (Blaudruck).

Auch die österreichischen Gemeinden nutzen selbstverständlich weitere Methoden sowie Softaktivitäten, diese jedoch ergänzen eher ganzheitliche Bemühungen um die Ortskernbelegung bzw. sind eher eine Selbstverständlichkeit, die mehr oder weniger bereits ausreichend erfolgt. Deshalb sind sie in diese Übersicht nicht eingegliedert. Konkrete interessante Initiativen werden bei den ausgewählten Gemeinden im nächsten Teil der Broschüre vorgestellt.

Konkrete Herangehensweisen bei den tschechischen Gemeinden:

Aus verschiedenen, vorstehend genannten Gründen ist das Thema der Ortskernbelegung auf tschechischer Seite nicht so konzeptuell verankert wie in Österreich und diese Problematik wird vorläufig nicht als selbstständiges Thema behandelt bzw. das Thema wird anders behandelt als in Österreich. Das Thema erscheint z. B. in Entwicklungsstrategien und Förderprogrammen eher implizit, meistens wird nicht direkt über die Ortskernbelegung gesprochen.

Was die Strategie betrifft, ist die Unterstützung dieses Bereichs bei den einzelnen Kreisen teilweise im eigentlichen Programm der Kreisentwicklung verankert, wo z. B. beim Kreis Vysočina im Entwurfsteil die Maßnahme 4.1 Erneuerung und Entwicklung des ländlichen Raums, Spezifisches Ziel Verhinderung der Bevölkerungsfucht aus dem ländlichen Gebiet mittels der Sicherstellung einer notwendigen Infrastruktur und Dienstleistungen in ländlichen Gemeinden angeführt wird. Ähnlich ist die Maßnahme 3.4 Qualitätszusammenarbeit und Planung für territorial ausgeglichene Entwicklung der Region mit Akzent auf die Entwicklung des ländlichen Raums im Programm der Entwicklung des Südböhmischen Kreises enthalten. Zu den identifizierten Hauptaktivitäten im Zusammenhang mit ländlichen Gemeinden gehörten z. B. Erhaltung der Erreichbarkeit und Entwicklung öffentlicher Dienstleistungen auf dem Land, Entwicklung und Qualitätserhöhung von Freizeitaktivitäten und Infrastruktur im ländlichen Raum, auch mit Rücksicht auf verschiedene Altersgruppen oder Erhaltung oder Entwicklung von Aktivitäten im Bereich kultureller und anderer traditioneller ländlicher Werte, die die Attraktivität des Lebens auf dem Land für Bewohner sowie Besucher erhöhen.

Auch wenn es kein spezifisches Förderprogramm mit direkter Ausrichtung auf die Ortskernbelegung gibt, wird diese Problematik in verschiedenen Aspekten z. B. durch Kreisfördertitel unterstützt. Für die Belegung des ländlichen Raums im breiteren Sinne kann eine Förderung z. B. von den Kreisprogrammen für Erneuerung oder Entwicklung des ländlichen Raums, aus den Fördertiteln für die Erneuerung von Kulturdenkmälern, ländliche Verkaufsstellen, Erneuerung der Schuleinrichtung, Erneuerung und Aufbau von Sportplätzen, Investitionen im Sozialbereich usw. gewonnen werden.

Mit Bezug darauf, dass es vorläufig keine überdachenden Methoden und Programme zur Lösung der Problematik der Ortskernbelegung gibt, behandeln die Gemeinden dieses Thema in der Regel mit konkreten Teilmaßnahmen sowohl infrastrukturellen Charakters, als auch in Form von Softaktivitäten. Es liegt immer an der eigenen Aktivität und der konkreten Idee,

Nelze však zapomínat na to, že pro veškeré přístupy praktikované na rakouské nebo na české straně je společné, že pro všechny tyto iniciativy a opatření je ústředním faktorem jejich úspěšnosti aktivita lidí, a to jak ze strany vedení obce, místních spolků, ale i veřejnosti, tzn. sociální a lidský kapitál, kterým daná obec disponuje. Bez aktivního přístupu by nebyla úspěšná ani konceptuální či infrastrukturní opatření, ale ani konkrétní projekty a akce. To potvrzují v podstatě všechny příklady vybraných úspěšných obcí, které si nyní představíme.

aber häufig handelt es sich um verschiedene individuelle Herangehensweisen und Maßnahmen, die manchmal originell und sehr interessant sind.

Was die Infrastrukturmaßnahmen betrifft, ergab sich aus der Befragungsuntersuchung, dass einige Gemeinden z. B. unbewohnte Immobilien abkaufen und diese zu Sozialwohnungen oder Räumlichkeiten für die gesellschaftliche Nutzung umbauen (Kommunitäts-, Bildungszentren, Klubs usw.). An Softaktivitäten handelt es sich am häufigsten um vielfältige Aktivitäten und Veranstaltungen, wie Feste, Festivals, Theater, Märkte und Jahrmärkte, Ausstellungen, Kirchweihen, verschiedene Folkloreveranstaltungen und weitere Kultur-, Gesellschafts- und Sportveranstaltungen, die von der Gemeinde oder Vereinen organisiert werden. Von weiteren Herangehensweisen erscheinen bei tschechischen Gemeinden z. B. ländliche Verkaufsstellen (stationär oder Verkaufswagen), Herstellung von lokalen Produkten (Landwirtschafts- oder Lebensmittelprodukte), Erhaltung einer interessanten handwerklichen Herstellung usw. Die Skala dieser Aktivitäten ist wirklich reich und bunt, da es sich aber um keine konzeptuelle Angelegenheiten handelt, werden die konkreten Best-Practice-Beispiele nachfolgend direkt bei den ausgewählten Gemeinden angeführt.

Es soll jedoch nicht vergessen werden, dass für sämtliche Herangehensweisen, die in Österreich oder Tschechien praktiziert werden, gemeinsam ist, dass für alle diese Aktivitäten und Maßnahmen die Aktivität der Menschen den Schlüsselfaktor für den Erfolg darstellt, sowohl seitens der Führung der Gemeinde, lokaler Vereine, als auch der Öffentlichkeit, d.h. maßgebend ist das soziale und menschliche Kapital, über das die jeweilige Gemeinde verfügt. Ohne aktiven Zugang wären weder konzeptuelle oder Infrastrukturmaßnahmen, noch konkrete Projekte und Veranstaltungen erfolgreich. Das bestätigen im Grunde alle Beispiele der ausgewählten erfolgreichen Gemeinden, die wir uns jetzt vorstellen.

Blatnička

Obec Blatnička je známá především díky místnímu vínu a lidovým krojům. Stejně jako u jiných úspěšných obcí je i v Blatničce důležitá aktivita spolků a místních obyvatel, kdy se pro dobrou věc dokáže nadchnout parta lidí, kteří ji i zrealizují.

Významným prvkem oživujícím obec je zrekonstruovaná budova staré obecné školy, kde sídlí šicí dílna „Tradice Slovácka o.p.s.“. Tato obecně prospěšná společnost, mezi jejíž zakladatele patří i obec, se zabývá výrobou a údržbou lidových krojů a krojových součástí tradičním způsobem tak, aby byla zachována osobitá kultura předků. Vedle výroby krojů je v budově i stálá výstavní expozice a konají se zde různé výstavy na daná témata, tvůrčí dílny, krojové bazary a obec zde pořádá další volnočasové kurzy či přednášky. V roce 2018 se zde např. uskutečnilo několik dvoudenních kurzů zaměřených na praní a žehlení krojových součástí, vázání šátků nebo obsluhu vyšivacího stroje. Obec zde také pořádá setkání přátel lidového oděvu nebo zážitkovou dílnu „Od hlíny k hrnečku“.

V obci se konají i další akce, jako např. mezinárodní košt kysaného zelí na Slovácku, obecní den spojený s koštem vín místních vinařů a vinařů z partnerských obcí, mezinárodní den dětí, setkání se seniory doprovázená přednáškami, tradiční hody v přírodním areálu, různá folklorní vystoupení apod.

Region: Jihomoravský kraj
Počet obyvatel: 427
Web: www.obecblatnicka.cz

Blatnička

Region: Südmähren
Einwohnerzahl: 427
Web: www.obecblatnicka.cz

Die Gemeinde Blatnička ist vor allem dank lokalen Weins und Volkstrachten bekannt. Genauso wie bei anderen erfolgreichen Gemeinden ist auch in Blatnička die Aktivität von Vereinen und Bewohnern wichtig, wenn sich eine Gruppe von Leuten für eine Sache begeistern kann, die diese auch umsetzen.

Ein bedeutendes Element, das die Gemeinde belebt, ist das sanierte Gebäude der alten Gemeindeschule, in dem die Nähwerkstatt „Tradice Slovácka o.p.s.“ Sitz hat. Diese gemeinnützige Gesellschaft, zu deren Gründern auch die Gemeinde gehört, beschäftigt sich mit der Herstellung und Instandhaltung von Volkstrachten und Trachtenbestandteilen auf traditionelle Art und Weise so, dass die eigenartige Kultur der Vorfahren erhalten bleibt. Neben der Trachtenproduktionsstätte befindet sich im Gebäude auch die Dauerausstellung und es finden da verschiedene Thementausstellungen, schöpferische Werkstätten, Trachtenbasare statt und die Gemeinde organisiert hier weitere Freizeitkurse oder Vorträge. 2018 fanden hier z. B. einige zweitägige Kurse statt, die auf Waschen und Bügeln von Trachtenbestandteilen, Tuchbindung oder Bedienung der Sticmmaschine ausgerichtet waren. Die Gemeinde organisiert hier auch die Freundestreffen der Volkskleidung oder die Erlebniswerkstatt „Vom Ton zur Tasse“.

In der Gemeinde finden auch weitere Veranstaltungen statt, wie z. B. die internationale Sauerkrautverkostung im Gebiet der Mährischen Slowakei, der Gemeindefesttag, der mit der Weinverkostung lokaler Winzer und Winzer aus den Partnergemeinden verbunden ist, der internationale Kindertag, Treffen mit Senioren, die mit Vorträgen begleitet werden, traditionelle Feste im Naturgelände, verschiedene Folkloreauftritte usw.

Cehnice

Region: Jihočeský kraj
Počet obyvatel: 495
Web: www.cehnice.cz

Také v Cehnicích jsou si vědomi, že se zúročuje dlouholeté úsilí a snaha vedení obce zapojovat občany do obecních aktivit. Vnější obraz vesnice i vnitřní život v ní je výsledkem neustálé práce s jejími obyvateli.

Tato spolupráce započala v roce 2003 náhodným archeologickým nálezem. Na základě toho byla ve spolupráci s dětmi z místní ZŠ vytvořena replika kamenného kruhového areálu v centru obce. Tím byl duch místa tohoto historického nálezů přenesen do prostoru, kde dříve stál starý selský dvůr, který obec pro tyto účely odkoupila. Postupně se podařilo ze zchátralého statku vytvořit místo, které začali občané využívat k obnově a rozvoji společenského dění v obci. V průběhu několika let probíhala úprava celého objektu, kdy se podařilo vybudovat společenskou místnost, informační centrum i venkovní jeviště. Areál byl pojmenován Devět králů podle počtu kamenů na obvodu původního kruhového historického nálezů.

Celá rekonstrukce objektu probíhala za účasti dětí ze ZŠ a díky této spolupráci se časem podařilo zapojit i jejich rodiče, postupně se připojili místní spolky a další aktivní občané. Výsledkem byla spousta nápadů a návrhů, které se postupně daří realizovat. Obec se snaží udržovat a obnovovat tradice, svátky a obyčeje, ale vytváří se i tradice nové. Snahou je propojit současné aktivity občanů s historickým odkazem předků, a přinést tak do života obce další příležitosti ke společnému setkávání.

Nedílnou součástí spolupráce obce a občanů tvoří péče o zeleň. Společně jsou udržovány a následně využívány obecní parky, v obci vzniklo několik alejí, často vysazovaných rodinami místních občanů. Do péče o zeleň se aktivně zapojují i senioři, např. soutěží o nejkrásnější okno a předzahrádku. Ve spolupráci s občany byly realizovány i další projekty, např. protipovodňová opatření nebo úprava prostoru před školou v malý parčík s bylinkovou zahrádkou, kterou si děti udržují.

Cehnice

Region: Südböhmen
Einwohnerzahl: 495
Web: www.cehnice.cz

Auch in Cehnice ist man sich dessen bewusst, dass die langjährige Bemühung ihre Früchte bringt, die Bürger in Gemeindeaktivitäten einzubinden. Das Außenbild der Dorfgemeinde sowie das Leben darin ist das Ergebnis einer ständigen Arbeit mit ihren Bewohnern.

Diese Zusammenarbeit begann im Jahr 2003 mit einem zufälligen archäologischen Fund. Aufgrund dessen wurde die Replik eines steinernen Kreisgeländes im Ortskern in Zusammenarbeit mit Kindern der hiesigen Grundschule geschaffen. Dadurch wurde der Genius loci des historischen Fundes in den Raum übertragen, in dem früher ein alter Bauernhof stand, der für diese Zwecke von der Gemeinde abgekauft wurde. Es gelang, aus dem verkommenen Bauernhof eine Stelle zu schaffen, die die Bürger zur Erneuerung und Entwicklung des gesellschaftlichen Geschehens in der Gemeinde zu nutzen begannen. Im Laufe von einigen Jahren verlief die Umgestaltung des ganzen Objektes, als es gelang einen Gesellschaftsraum, das Informationszentrum sowie die Außenbühne zu bauen. Das Gelände wurde „Neun Könige“ nach der Anzahl der Steine auf dem Umfang des ursprünglichen kreisförmigen historischen Fundes benannt.

Die ganze Objektsanierung verlief unter Teilnahme der Grundschul Kinder und dank dieser Zusammenarbeit gelang es im Laufe der Zeit auch die Eltern einzubinden, allmählich schlossen sich lokale Vereine und weitere aktive Bürger an. Das Ergebnis waren viele Ideen und Vorschläge, die es gelingt nach und nach umzusetzen. Die Gemeinde bemüht sich Traditionen, Feste und Bräuche zu erhalten und zu erneuern, es werden aber auch neue Traditionen geschaffen. Es wird angestrebt gegenwärtige Bürgeraktivitäten mit dem historischen Vermächtnis der Vorfahren zu verknüpfen und somit weitere Gelegenheiten für gemeinsame Begegnungen ins Gemeindeleben einzubringen.

Untrennbarer Bestandteil der Zusammenarbeit der Gemeinde und der Bürger ist die Grünflächenpflege. Gemeinsam werden Gemeindeparkanlagen erhalten und anschließend genutzt, in der Gemeinde entstanden einige Alleen, die oft von Familien der hiesigen Bürger gepflanzt werden. In die Grünflächenpflege binden sich auch Senioren aktiv ein, z. B. durch den Wettbewerb um das schönste Fenster und den schönsten Vorgarten. In Zusammenarbeit mit den Bürgern wurden auch weitere Projekte umgesetzt, z. B. Hochwasserschutzmaßnahmen oder Raumgestaltung vor dem Schulgebäude zu einer kleinen Parkanlage mit dem Kräutergarten, der von den Kindern gepflegt wird.

Čejetice

Region: Jihočeský kraj
Počet obyvatel: 915
Web: www.obec-cejetice.cz

Obec Čejetice se v posledních letech rozvíjí harmonicky po všech stránkách. Vedení obce aktivně podporuje rozvoj infrastruktury, spolkový život, sousedské vztahy a v neposlední řadě osobní vazby k obci jako domovu, k historii obce a k tradicím. Uvědomuje si totiž, že úkolem vedení každé obce není jen zajistit její rozvoj či občanskou vybavenost, ale také kontinuitu s minulostí, povědomí o historii obce, provázanost na tradice předků, aby vesnice nebyla jen bydlíštěm, ale domovem, kde lidé rádi žijí, znají své rodové vazby a jsou na své rodiště hrdí.

Čejeticím se podařilo realizovat několik zásadních opatření, jimiž se daří obec opravdu oživovat. Obec má mj. nově rekonstruovanou mateřskou školu, nový víceúčelový sportovní rekreační areál s ubytovací kapacitou 6 chatků po 4 lůžkách a zázemím s prodejem občerstvení, nově opravený kulturní dům a rovněž nově rekonstruovanou budovu obecního úřadu. Proběhla též rekonstrukce silnice III. třídy procházející obcí včetně vybudování nových chodníků a veřejného osvětlení.

Právě stavba sportovního rekreačního areálu přímo v centru obce hraje velmi důležitou roli, neboť v obci je zástavba silně koncentrovaná podél hlavní dopravní trasy procházející Čejeticemi. Tento areál přispěl k soustředění společenských akcí do centra obce, scházejí se zde sportovci, spolky i ostatní veřejnost při množství akcí, které se tu odehrávají. Tím se podařilo do značné míry vytvořit či nahradit doposud chybějící klasickou náves.

V obci se úspěšně rozvíjí spolkový život. Spolky vznikaly spontánně podle zájmů jednotlivých skupin občanů, některé mají už více jak stoletou tradici, např. ochotnické divadlo v Mladějovicích a Čejeticích a hasičské sbory, jiné vznikly teprve nedávno. Milovníky historie z celé republiky i ze zahraničí láká každoročně Rekonstrukce bitvy u Sudoměře, která se koná vždy na jaře v historickém území Žižkova bojiště u Sudoměře.

Čejetice

Region: Südböhmen
Einwohnerzahl: 915
Web: www.obec-cejetice.cz

Die Gemeinde Čejetice entwickelt sich in den letzten Jahren in allen Hinsichten harmonisch. Die Gemeindeführung unterstützt aktiv die Infrastrukturentwicklung, das Vereinsleben, nachbarschaftliche Beziehungen und nicht zuletzt persönliche Bindungen zur Gemeinde als Heimatort, der Gemeindegeschichte und Traditionen. Sie ist sich nämlich dessen bewusst, dass die Aufgabe der Führung jeder Gemeinde darin besteht, nicht nur deren Entwicklung oder die Folgeeinrichtungen zu sichern, sondern auch die historische Kontinuität, das Bewusstsein über die Gemeindegeschichte, den Zusammenhang mit den Traditionen der Vorfahren zu vermitteln, dass das Dorf nicht nur der Wohnort, sondern der Heimatort ist, in dem die Menschen gern leben, ihre Familienbindungen kennen und auf ihre Geburtsstätte stolz sind.

Čejetice gelang es einige grundsätzliche Maßnahmen zu treffen, durch die die Belebung tatsächlich gelingt. Die Gemeinde hat unter anderem einen neu sanierten Kindergarten, ein neues Mehrzwecksport- und Freizeitgelände mit einer Unterkunftskapazität von 6 Bungalows je 4 Betten und dem Imbiss, das neu sanierte Kulturhaus sowie das neu sanierte Gebäude des Gemeindeamtes. Es wurde auch die Straße der III. Klasse rekonstruiert, die durch die Gemeinde führt, einschließlich des Baus von neuen Gehsteigen und der neuen öffentlichen Beleuchtung.

Gerade der Bau des Mehrzwecksport- und Freizeitgeländes direkt im Ortskern spielt eine sehr wichtige Rolle, denn die Bebauung ist in der Gemeinde entlang der Hauptverkehrsstraße, die durch den Ortskern führt, stark konzentriert. Dieses Gelände trug zur Konzentration von gesellschaftlichen Veranstaltungen in den Ortskern bei, es treffen sich hier Sportler, Vereine sowie weitere Bewohner bei vielen Veranstaltungen, die hier organisiert werden. Dadurch gelang es, den bisher fehlenden klassischen Dorfplatz in erheblichem Maß zu schaffen oder diesen adäquat zu ersetzen.

In der Gemeinde entwickelt sich das Vereinsleben erfolgreich. Die Vereine entstanden spontan nach den Interessen der einzelnen Bewohnergruppen. Einige Vereine bestehen mehr als einhundert Jahre, z. B. das Amateurtheater in Mladějovice und Čejetice und die Feuerwehrtruppen, andere entstanden erst vor kurzem. Die Geschichtsliebhaber aus der ganzen Republik sowie aus dem Ausland werden alljährlich zur Rekonstruktion der Schlacht bei Sudoměř angelockt, die immer im Frühjahr auf dem historischen Gelände Žižkas Schlachtfeldes bei Sudoměř stattfindet.

Čepřovice

Region: Jihočeský kraj
Počet obyvatel: 201
Web: www.ceprovice.w1.cz

Ačkoliv jsou Čepřovice opravdu malou obcí, intenzita komunitního života tomu rozhodně neodpovídá. V obci se velmi daří spolkovým aktivitám a zapojovat místní občany všech věkových skupin do pořádaných akcí. Vedení obce se snaží realizovat pravidlo, že „obyvatelé nepotřebují obec, ale obec potřebuje obyvatele“. Obec se snaží dávat lidem najevo, že jsou zapotřebí, neboť jedině tak se může dále rozvíjet. A to se prozatím daří.

Ze stavebních opatření byla velmi důležitá rekonstrukce kulturního domu, která proběhla v několika etapách. Dále se v obci podařilo modernizovat školku, knihovnu, klubovnu hasičů a střechu budovy obecního úřadu. To vše jsou prostory, které slouží spolkům k jejich aktivitám a místním lidem k setkávání.

V obci je pestrý kulturní život, za přispění místních spolků se zde koná řada tradičních i netradičních akcí, kdy postupně vznikají stále nové nápady. Obec se nadále snaží zapojovat obyvatele do života v obci, nově se např. jedna paní dobrovolně stará o „revitalizaci“ veřejných prostranství vysazováním nových záhonů nebo osazováním starých mezí. Senioři navštěvují školku, kde čtou v rámci projektu „Čteme dětem ve školce“. Senioři se dále můžou vzdělávat v programu „Cool Senior“, kde se učí základy práce na počítači nebo angličtinu a nově vznikl např. kroužek šití, kdy starší generace učí tu mladší šít a v rámci toho se šíjí potřeby či dárkové předměty pro místní akce.

Obec se věnuje také péči o zeleň a aktivitám s tematikou přírody, do kterých se snaží zapojovat především děti. Během posledních dvou let obec ve spolupráci s dobrovolníky vysadila již 175 stromů, a to při akcích Děti sází stromy, Rodina a její strom života nebo Stromofadí hrdinů. V rámci environmentální výchovy pak obdržela školka novou zahradu v přírodním stylu. Pro děti v obci také funguje myslivecký kroužek.

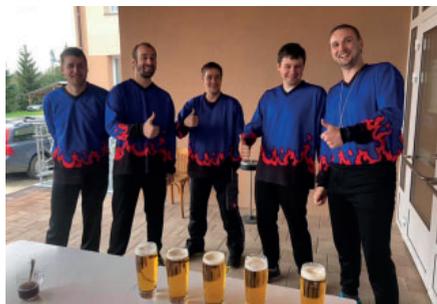
Čepřovice

Region: Südböhmen
Einwohnerzahl: 201
Web: www.ceprovice.w1.cz

Obwohl Čepřovice tatsächlich eine kleine Gemeinde ist, entspricht dem die Intensität des Kommunitätslebens bestimmt nicht. In der Gemeinde gedeihen Vereinsaktivitäten und es gelingt, die Bewohner aller Altersgruppen in die organisierten Veranstaltungen einzubinden. Die Gemeindeführung bemüht sich die Regel umzusetzen, dass „die Bewohner ihre Gemeinde nicht brauchen, sondern die Gemeinde braucht ihre Bewohner“. Die Gemeinde ist bemüht, den Menschen zu zeigen, dass sie sie braucht, denn nur so kann sie sich weiterentwickeln. Und das gelingt vorläufig.

Von den Baumaßnahmen war die Sanierung des Kulturhauses sehr wichtig, die etappenweise umgesetzt wurde. Weiter gelang es in der Gemeinde den Kindergarten, die Bibliothek, Feuerwehrklubraum und das Dach des Gemeindeamtes zu modernisieren. Das alles sind Räumlichkeiten, die den Vereinen zu ihren Aktivitäten und den Bewohnern zu Begegnungen dienen.

In der Gemeinde herrscht ein buntes Kulturleben, unter Beitrag der lokalen Vereine finden hier viele traditionelle und nichttraditionelle Veranstaltungen statt, wobei immer wieder neue Ideen entstehen. Die Gemeinde bemüht sich nach wie vor die Bewohner ins Gemeindeleben einzubinden, neu kümmert sich z. B. eine Frau um die „Revitalisierung“ öffentlicher Räume durch die Bepflanzung von neuen Beeten oder alten Rainen. Die Senioren besuchen den Kindergarten, in dem sie im Rahmen des Projektes „Wir lesen den Kindern im Kindergarten vor“ lesen. Die Senioren können sich weiter im Programm „Cool Senior“ bilden, bei dem sie Computergrundlagen oder Englisch lernen und neu entstand z. B. der Nähzirkel, in dem die ältere der jüngeren Generation das Nähen beibringt und dabei verschiedene Sachen und Geschenke für lokale Veranstaltungen genäht werden.

Die Gemeinde widmet sich auch der Grünflächenpflege und Aktivitäten zum Thema Natur, in die sie sich bemüht vor allem Kinder einzubinden. Während der letzten zwei Jahre pflanzte die Gemeinde in Zusammenarbeit mit Freiwilligen schon 175 Bäume, und zwar bei den Veranstaltungen wie „Die Kinder pflanzen Bäume“, „Die Familie und ihr Lebensbaum“ oder „Die Allee der Helden“. Bei der Umwelterziehung erhielt der Kindergarten einen neuen Naturgarten. Für die Kinder in der Gemeinde funktioniert auch der Jägerzirkel.

Gutau

Region: Horní Rakousko

Počet obyvatel: 2 672

Web: www.gutau.at

Obec Gutau lze do určité míry považovat za příklad tematické obce. Obec klade důraz na rozvoj kulturní nabídky v centru obce a turistické zatraktivnění, kdy ústředním tématem je barvířství a tradiční modrotisk, který se v obci až do poloviny 20. století ve velkém vyráběl.

V obci se nachází např. muzeum modrotisku, kde lze vidět proces tvorby modrotisku nebo různé předměty a další související ukázky. Každoročně v květnu se pak koná mezinárodní barvířský trh, kam se sjíždějí výrobci modrotisku z mnoha zemí Evropy. Tyto trhy se konají v centru obce a doprovází je bohatý kulturní program a široká gastronomická nabídka regionální kuchyně. Z této akce se stala událost nadregionálního významu.

V minulých letech v obci vzniklo také kompetenční centrum modrotisku, které se nachází v budově staré školy. Jedná se v podstatě o experimentální dílnu na barvení a tisk, kde mohou zájemci experimentovat a zkoušet různé techniky práce s textilem a modrotiskem. Postupně z této iniciativy vznikl další příklad OTELO, kdy prostor je otevřen i pro různé workshopy a experimentální dílny pro veřejnost.

Obec toho ale dělá mnohem více a do rozvoje obce se snaží intenzivně zapojovat veřejnost a místní spolky. K tomu vytváří potřebné zázemí, např. v podobě komunitního prostoru v obecním domě, který je otevřen všem spolkům a angažovaným občanům. S participací místních obyvatel byla vytvořena třeba i nová koncepce dopravy.

Gutau

Region: Oberösterreich

Einwohnerzahl: 2 672

Web: www.gutau.at

Die Gemeinde Gutau kann gewissermaßen für ein Beispiel der Themengemeinde gehalten werden. Die Gemeinde legt Akzent auf die Entwicklung des Kulturangebots im Ortskern und touristische Attraktivmachung, wobei die Schwerpunkte die Färberei und der traditionelle Blaudruck sind, der bis zur Mitte des 20. Jahrhunderts in der Gemeinde im Großen hergestellt wurde.

In der Gemeinde befindet sich z. B. das Färbemuseum, in dem die Blaudruckherstellung oder verschiedene Gegenstände und zusammenhängende Vorführungen. Alljährlich im Mai findet hier der Internationale Färbermarkt statt, wohin die Blaudruckhersteller aus vielen europäischen Ländern kommen. Dieser Färbermarkt findet im Ortskern statt und wird mit einem bunten Kulturprogramm und einem breiten gastronomischen Angebot regionaler Küche begleitet. Aus dieser Veranstaltung wurde ein Ereignis überregionaler Bedeutung.

In den vergangenen Jahren entstand in der Gemeinde auch das Kompetenzzentrum für Blaudrucken und Färben, das sich im Gebäude der alten Schule befindet. Es handelt sich im Grunde um eine experimentelle Werkstatt für Färben und Drucken, in der die Interessenten experimentieren und sich mit verschiedenen Techniken der Textil- und Blaudruckarbeit auseinandersetzen können. Aus dieser Initiative entstand ein weiteres OTELO-Beispiel, in dem der Raum auch für verschiedene Workshops und experimentelle Werkstätten für die Öffentlichkeit geöffnet ist.

Die Gemeinde macht jedoch viel mehr und bemüht sich die Öffentlichkeit und die lokalen Vereine in die Gemeindeentwicklung intensiv einzubinden. Dazu schafft sie das notwendige Hinterland, z. B. in Form eines Kommunitätsraums im Gemeindehaus, das für alle Vereine und engagierte Bürger geöffnet ist. Unter Beteiligung der Bewohner wurde zum Beispiel auch das neue Verkehrskonzept erstellt.

Heřmanov

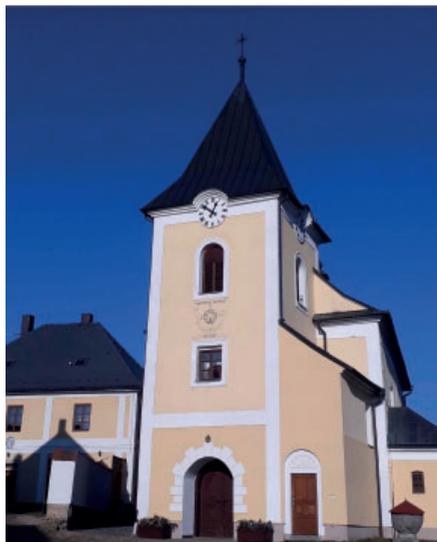
Region: Kraj Vysočina
Počet obyvatel: 213
Web: www.hermanov.info

Devízou obce Heřmanov je společenský život, spolupráce občanů, udržování tradic a to, že se většina lidí aktivně zapojuje do skoro padesáti ročně pořádaných akcí. Nejzajímavější akcí je bezesporu pouť ke cti p. Marie Karmelské, která se v Heřmanově slaví již od roku 1918. Tato pouť, známá též jako Bábina pouť, byla letos zapsána do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidé kultury Kraje Vysočina.

Nejvýznamnějším projektem je založení Komunitní školy Heřmáněk, která funguje v budově bývalé základní školy. Již pátým rokem ji aktivně navštěvují děti a rodiče z širokého okolí. Koná se zde řada zajímavých kroužků, např. malování a tvoření, taneční kroužek, výuka hry na hudební nástroje a jiné. Komunitní školu mohou navštěvovat i dospělí, probíhala zde např. výuka angličtiny či základy práce na počítači. Ve škole probíhají také různé besedy o cestování a řada dalších akcí. Každoročně o prázdninách probíhají v Komunitní škole příměstské tábory, o které je mezi dětmi v širokém okolí též velký zájem. Škola tak nabízí pro děti množství příležitostí volnočasových aktivit.

Obec také zřídila na návsi malé posezení umístila sem mobilní vesnickou knihovnu, což je schránka kde si mohou občané volně půjčovat uschované knížky, mapy, časopisy. Po přečtení mohou buď vrátit zpět nebo vyměnit za cokoli jiného. Toto místo na návsi slouží k odpočinku místním i návštěvníkům.

Přestože je Heřmanov maličkou obcí, tak dokázal zvítězit v celorepublikovém hodnocení Vesnice roku 2017. Na tento úspěch je celá obec skutečně hrdá, neboť za celou historii soutěže je Heřmanov nejmenším finalistou.

Heřmanov

Region: Vysočina
Einwohnerzahl: 213
Web: www.hermanov.info

Devisen der Gemeinde Heřmanov sind das Gesellschaftsleben, die Zusammenarbeit der Bürger, Erhaltung von Traditionen und die Tatsache, dass sich die meisten Menschen in fast fünfzig jährlich organisierte Veranstaltungen aktiv einbinden. Die interessanteste Veranstaltung ist unbestritten die Wallfahrt zur Ehre Unserer Lieben Frau auf dem Berg Karmel, die in Heřmanov bereits seit 1918 gefeiert wird. Diese Wallfahrt, bekannt auch als „Bábina pouť“ (Altweiber Wallfahrt), wurde dieses Jahr in die Liste immaterieller Güter der traditionellen Volkskultur des Kreises Vysočina eingetragen.

Das bedeutendste Projekt ist die Gründung der Kommunitätsschule „Heřmánek“, die im Gebäude der ehemaligen Grundschule funktioniert. Sie wird schon das fünfte Jahr von Kindern und Eltern aus der breiten Umgebung aktiv besucht. Hier finden viele interessante Zirkel statt, wie z. B. Mal- und Handarbeitszirkel, Tanzzirkel, Musikunterricht für verschiedene Musikinstrumente u. a. Die Kommunitätsschule kann auch von Erwachsenen besucht werden, es gab hier z. B. Englischkurse oder Computergrundlagen. In der Schule verlaufen auch verschiedene Gespräche über Reisen und viele andere Programme. In den Ferien finden hier Stadtferienlager statt, an denen die Kinder in der breiten Umgebung auch sehr interessiert sind. Die Schule bietet somit eine Menge von Freizeitaktivitäten für Kinder.

Die Gemeinde errichtete auch eine kleine Sitzecke auf dem Dorfplatz und platzierte hier die mobile Dorfbibliothek, was ein Kasten ist, in dem sich die Bewohner Bücher, Karten, Zeitschriften frei ausleihen können. Nach dem Durchlesen bringen sie diese entweder zurück oder können sie gegen etwas anderes austauschen. Diese Stelle auf dem Dorfplatz dient zur Erholung der Bewohner sowie Besucher der Gemeinde.

Obwohl Heřmanov eine ganz kleine Dorfgemeinde ist, gelang es ihr die Auszeichnung „Dorf des Jahres 2017“ im republikweiten Wettbewerb zu gewinnen. Die ganze Gemeinde ist auf diesen Erfolg wirklich stolz, denn Heřmanov ist in der ganzen Wettbewerbsgeschichte der kleinste Finalist.

Kobylnice

Region: Jihomoravský kraj

Počet obyvatel: 1 134

Web: www.kobylnice-kh.cz

Obec Kobylnice řeší problematiku oživení svého centra jednak technickými opatřeními pro zlepšování vzhledu obce, jedná se zejména o technickou infrastrukturu a péči o veřejnou zeleň, ale také tlakem na vlastníky nemovitostí, aby svému domu a jeho okolí věnovali potřebnou péči, anebo snahou, aby nádoby na komunální odpad měli před svými domy pouze v den svozu, a dále i konkrétními požadavky na výstavbu v případě vyjadřování obce ke stavebním záměrům stavebníků.

Dále k tomu obec přispívá aktivitami, které přímo vybízejí občany k setkávání ve veřejném prostoru obce. Především v teplejších měsících se většina akcí koná na veřejných prostranstvích. Jedná se např. o akce jako ostatkový průvod masek, vepřové hody, kuličkáda, sousedské hry, mezinárodní festival dechových hudeb, třídní tradiční hody, přírodovědnou, poznávací a historickou vycházku pro děti, dýňodrakiáda, venkovní „májové“ nebo „dušičkové“ pobožnosti, Světluškový průvod s lampiony a mnoho dalších tradičních i netradičních akcí.

Vedle toho se v obci odehrává celá řada dalších společných aktivit v uzavřených prostorách, jejich konání však je také důležité, protože je v občanech nepřetržitě vyvoláván a udržován pocit sounáležitosti k obci a jeden k druhému. Jsou to společenské akce např. v plesové sezóně, ale třeba i takové aktivity jako košť vína, Štrůdlování s písničkou, setkání Klubu aktivních seniorů KLAS (15x do roka) a jejich společné akce, klub maminek, vzpomínání nad kronikou a jiné akce. Čas od času přicházejí lidé zase s novými nápady a aktivitami.

Kobylnice

Region: Südmähren
Einwohnerzahl: 1 134
Web: www.kobylnice-kh.cz

Die Gemeinde Kobylnice löst die Belegung ihres Ortskernes einerseits durch technische Maßnahmen für Verbesserung des Dorfaußenbildes, es handelt sich insbesondere um die technische Infrastruktur und die Behandlung von öffentlichen Grünflächen, andererseits auch durch den Druck auf die Immobilienbesitzer, damit sie ihrem Haus und dessen Umgebung die notwendige Aufmerksamkeit widmen, oder durch die Bemühung, dass die Bewohner ihre Mülltonnen nur am Abfuhrtag vor ihre Häuser stellen, weiter auch durch konkrete Anforderungen an den Bau, wenn sich die Gemeinde zu den Bauvorhaben der Bauherren äußert.

Die Gemeinde trägt dazu mit Aktivitäten bei, die die Bürger zu Begegnungen im öffentlichen Raum der Gemeinde direkt auffordern. Die meisten Veranstaltungen finden vor allem in wärmeren Monaten auf öffentlichen Flächen statt. Es handelt sich z. B. um Veranstaltungen wie Faschingsmaskenumzug, Schweinefleischfest, „Murmelspiel“, nachbarschaftliche Spiele, internationales Blasmusikfestival, traditionelles dreitägiges Fest, naturwissenschaftlicher, Erkennungs- und historischer Spaziergang für Kinder, Kürbis-Drachen-Fest, „Mai-“ oder „Allerheiligenandachten“ unter freiem Himmel, Lampionumzug und viele andere traditionelle sowie nichttraditionelle Veranstaltungen.

Daneben spielen sich in der Gemeinde viele weitere gemeinsame Aktivitäten unterm Dach ab, ihre Abhaltung ist jedoch auch wichtig, weil dadurch in den Bürgern das Gefühl der Zusammengehörigkeit zur Gemeinde und zueinander ständig hervorgerufen wird. Es sind Gesellschaftsveranstaltungen, z. B. in der Ballsaison, aber auch solche Aktivitäten, wie Weinverkostung, Apfelstrudelfest mit Liedern, Treffen des Klubs aktiver Senioren KLAS (15x jährlich) und ihre gemeinsamen Veranstaltungen, Klub der Mütter, Erinnerungen über der Chronik und andere. Von Zeit zu Zeit kommen die Menschen wieder mit neuen Ideen und Aktivitäten.

Krummnußbaum

Obec Krummnußbaum se též zabývá snahám o oživení centra komplexně, např. pracuje na realizaci bytové výstavby v centrálních částech obce nebo na koncipování nového centra obce. Krummnußbaum je však také příkladem tematicky orientované obce. Vzhledem ke svému názvu (Krummnußbaum v překladu znamená „křivý ořešák“) se obec od roku 2002 zabývá tématem ořechů jako možného faktoru při oživení obce. A od roku 2003 obec každoročně pořádá „ořechovou slavnost“ s doprovodným kulturním a gastronomickým programem a s bohatou nabídkou předmětů a produktů spojených s ořechy. Z původně vesnických slavností se postupně vyvinula velmi známá akce nadregionálního významu.

Toto téma obec začala rozvíjet dále, na okraji obce vznikl např. ořechový park s různými druhy ořešáků, vč. stromů se zakřiveným kmenem, dále obecní muzeum s tematikou ořechů, v obci se vyrábí ořechový likér a další produkty z ořechů, které jsou k dostání např. v obchůdku s místními produkty. Tato intenzivní tematická orientace obce přispívá nejen k turistickému zatraktivnění obce, ale posiluje též identitu místních obyvatel a jejich sounáležitost s obcí, neboť i do přípravy těchto aktivit byla a je zapojována veřejnost.

Pro pořádání kulturních akcí a vůbec pro setkávání obyvatel bylo nutné řešit zázemí a disponibilní prostory. Vzhledem k upřednostnění myšlenky vnitřního rozvoje před rozvojem vnějším obec v posledních letech postupně realizuje projekty na bytovou výstavbu v lokalitách blízko centra, kdy dochází k zaplňování doposud nevyužívaných ploch. Také se koncepčně snaží o vytvoření nového centra obce, již se např. podařilo odkoupit potřebné plochy a v rámci této iniciativy již vznikla dřevěná „stodola“ jako místo pro setkávání. A to vše za přispění a intenzivního zapojování veřejnosti a vlastníků nemovitostí.

Region: Dolní Rakousko
Počet obyvatel: 1 504
Web: www.krummnussbaum.at

Krummnußbaum

Region: Dolní Rakousko
Počet obyvatel: 1 504
Web: www.krummnussbaum.at

Die Marktgemeinde Krummnußbaum beschäftigt sich auch mit Bemühungen um die Ortskernbelebung ganzheitlich, sie arbeitet z. B. an der Realisierung des Wohnbaus in zentralen Teilen der Marktgemeinde oder am Konzipieren des neuen Ortskerns. Krummnußbaum ist aber auch ein Beispiel der Themengemeinde. Mit Bezug auf seinen Namen Krummnußbaum befasst sich die Gemeinde seit 2002 mit dem Thema von Nüssen als möglichem Faktor bei der Gemeindebelebung. Und seit 2003 organisiert sie alljährlich das „Nussfest“ mit dem begleitenden Kultur- und Gastronomieprogramm und einem reichhaltigen Angebot an Gegenständen und Produkten in Verbindung mit Nüssen. Aus einem ursprünglichen Dorffest entwickelte sich eine sehr bekannte Veranstaltung überregionaler Bedeutung.

Dieses Thema begann die Gemeinde weiterzuentwickeln, am Rande der Gemeinde entstand z. B. der Nusspark mit verschiedenen Nussbaumarten einschließlich der Bäume mit krummen Stämmen, weiter das Gemeindemuseum mit der Nussthematik. In der Gemeinde wird der Nusslikör und weitere Nussprodukte hergestellt, die z. B. im Laden mit lokalen Produkten zu bekommen sind. Diese intensive Themenorientierung der Gemeinde trägt nicht nur der touristischen Attraktivmachung bei, sondern sie verstärkt auch die Identität der Bewohner und Ihre Zusammengehörigkeit zur Gemeinde, weil die Öffentlichkeit auch in die Vorbereitung dieser Aktivitäten eingebunden war und wird.

Für die Organisation von Kulturveranstaltungen und generell für Begegnungen der Bewohner war es nötig, sich mit dem Hinterland und verfügbaren Räumlichkeiten zu beschäftigen. Angesichts der Bevorzugung der Idee der inneren Entwicklung gegenüber der äußeren Entwicklung setzt die Gemeinde in den letzten Jahren Wohnbauprojekte in der Nähe des Ortskerns allmählich um, wobei es zur Bebauung der bisher nicht genutzten Flächen kommt. Sie bemüht sich konzeptuell auch um die Schaffung des neuen Ortskerns. Es gelang schon z. B. die notwendigen Flächen abzukaufen und im Rahmen dieser Initiative entstand die hölzerne „Scheune“ als Begegnungsstätte. Und das alles unter Beitrag und intensiver Einbindung der Öffentlichkeit und der Immobilieneigentümer.

Křižánky

Region: Kraj Vysočina
Počet obyvatel: 402
Web: www.obeckrizanky.cz

Křižánky měly v minulosti silně roztroušenou zástavbu. Jedná se o obec spíše ulicového typu, takže zde chyběla návěs a jakékoliv místo, kde by se soustředily služby a kde by se mohli setkávat lidé. Postupně vznikla myšlenka na vybudování zcela nové návěsi. Vlastní utváření centra obce začalo v roce 2006 a mělo několik etap. Dílčí opatření se realizovala postupně a obec v nich nadále pokračuje.

Nejprve bylo vybudováno vzdělávací centrum, které vzniklo v roce 2007 v nástavbě prodejny potravin. Poté bylo i za pomoci občanů vybudováno dětské hřiště. Došlo také k rekonstrukci budovy základní školy. V následujících letech se průběžně realizovaly části parku, posezení, instalace informačních tabulí naučných stezek a také byla vytvořena parkovací místa. Následně prošla rekonstrukcí i budova obecního úřadu, která se nově stala víceúčelovou budovou, nachází se v ní kanceláře OÚ, hasičská zbrojnice, ubytování pro návštěvníky, kadeřnictví a ordinace lékaře. Budova byla ještě doplněna o prostory obecní kavárny s přilehlým prostorem pro letní kino a parkovací plochami. V posledních letech pak obec postupně rekonstruuje staré neobydlené domy pro účely sociálního a dostupného bydlení, kdy snahou je zachovat alespoň v centrální části obce trvale bydlící občany. Obec také realizovala nákup dalších navazujících nemovitostí s cílem rozšíření nabídky služeb. Např. v tzv. Panském domě by měly v příštích letech vzniknout další byty a komunitní centrum vč. společenského sálu.

Snahou vedení obce bylo koncipovat návěs tak, aby byly veškeré objekty občanské vybavenosti a služby v těsné blízkosti, a aby byly navzájem provázané. Do vzniku návěsi byla intenzivně zapojována i veřejnost.

Cílem vedení obce bylo vytvořit živou a fungující obec pro stávající i další generace. To se zřejmě daří, neboť na návěsi se koná velké množství akcí a návěs i celá obec nyní opravdu žije. To je dáno i výraznou spolkovou činností a aktivitou spolků, kdy spolky byly v obci aktivní vždy, nicméně nyní mají k realizaci svých aktivit i potřebné možnosti a zázemí.

Křižánky

Region: Vysočina
Einwohnerzahl: 402
Web: www.obeckrizanky.cz

Křižánky hatte in der Vergangenheit eine stark zerstreute Bebauung. Es handelt sich eher um einen Straßengemeindetyp, deshalb fehlten hier der Dorfplatz oder überhaupt eine Stelle, an der sich Dienstleistungen konzentriert hätten und Menschen hätten treffen können. Allmählich entstand die Idee einen völlig neuen Dorfplatz zu errichten. Die eigentliche Ortskerngestaltung begann 2006 und verlief etappenweise. Die Teilmaßnahmen wurden Schritt für Schritt umgesetzt und die Gemeinde setzt sie nach wie vor fort.

Zuerst wurde das Bildungszentrum gebaut, das 2007 im Anbau des Lebensmittelgeschäftes entstand. Danach wurde der Kinderspielplatz auch mit Hilfe der Bürger gebaut. Zudem kam es zur Sanierung des Gebäudes der Grundschule. In den darauffolgenden Jahren wurden laufend Teile der Parkanlage, Sitzmöglichkeiten sowie die Installation von Informationstafeln der Lehrpfade umgesetzt und Stellplätze geschaffen. Anschließend wurde auch das Gebäude des Gemeindeamtes saniert, das zu einem Mehrzweckgebäude umgestaltet wurde. Es befinden sich hier Büroräume des Gemeindeamtes, Feuerwehrräume, Unterkunft für Besucher, Frisiersalon und Arztpraxis. Das Gebäude wurde noch um Räumlichkeiten des Gemeindecafés mit anliegendem Raum für das Sommerkino und den Stellplätzen ergänzt. In den letzten Jahren saniert die Gemeinde allmählich alte unbewohnte Häuser für soziales und erschwingliches Wohnen, wobei angestrebt wird, dauernd wohnende Bürger im Ortskern beizubehalten. Die Gemeinde realisierte auch den Einkauf von weiteren anschließenden Immobilien mit dem Ziel das Dienstleistungsangebot zu erweitern. Im sogenannten Herrenhaus sollten in den nächsten Jahren weitere Wohnungen und das Kommunitätszentrum einschließlich eines Gesellschaftssaales entstehen.

Die Gemeindeführung war bemüht, den Dorfplatz so zu konzipieren, dass sämtliche Folgeeinrichtungen und Dienstleistungen in unmittelbarer Nähe stehen und miteinander verknüpft sind. In die Entstehung des Dorfplatzes wurde auch die Öffentlichkeit intensiv eingebunden. Das Ziel der Gemeindeführung war die Schaffung einer lebendigen und funktionierenden Gemeinde für bestehende und kommende Generationen. Dies gelingt wahrscheinlich, denn auf dem Dorfplatz finden viele Veranstaltungen statt und der Dorfplatz sowie die ganze Gemeinde leben jetzt wirklich. Das ist auch durch eine rege Vereinstätigkeit und -aktivität gegeben. Die Vereine in der Gemeinde waren immer aktiv, aber jetzt haben sie auch entsprechende Möglichkeiten und das Hinterland, um ihre Aktivitäten umzusetzen.

Libice nad Doubravou

Region: Kraj Vysočina
Počet obyvatel: 870
Web: www.libicend.cz

Libice nad Doubravou byla od roku 1795 městysem s právem pořádat výroční trhy. V současnosti obec na tuto tradici navázala pořádáním jarmarků. Obec dále pořádá řadu sportovních akcí (cyklistický závod, běžecké aktivity, orientační běh), kulturních akcí (koncerty v místním kostele i pod širým nebem, letní kino, divadelní představení žáků ZŠ) a další aktivity pro starší spoluobčany, jako jsou besedy s důchodci, oslavy aj. Občané se také mohou setkávat např. při férových snídaních s ochutnávkou výrobků z regionálních potravin.

Obec v posledních letech zrekonstruovala budovu základní a mateřské školy a průběžně pečuje o kulturní dědictví obce a prostory náměstí. Významnou dlouhodobou akcí je rekonstrukce areálu Pilnova statku. V minulých letech jej obec zrekonstruovala a vznikly zde ubytovací kapacity a tzv. kulturní stodola, což je obdoba kulturních stodol v Bavorsku a slouží pro setkávání, různá přátelská posezení, oslavy, konání jarmarků a další akce. V současnosti probíhá další rekonstrukce a vznikne zde komunitní centrum pro potřeby místních spolků, které se velmi aktivně podílejí na životě obce.

Pro děti je v Libici vybudována soustava hřišť, je zde dětské hřiště, dopravní hřiště či workoutové hřiště. Obyvatelé mohou také využívat venkovní posilovnu. Pro vzdělávání žáků základní a mateřské školy byla vybudována přírodní učebna. V té se nachází např. výukové vyvýšené záhonky, budky pro ježky a čmeláky, ještěrkoviště, motýlí keře, výukový teatr a ohniště, vodní biotop, altán s lavicemi nebo dřevěná odpočinková lehátka.

Libice nad Doubravou

Region: Vysočina
Einwohnerzahl: 870
Web: www.libicend.cz

Libice nad Doubravou war seit 1795 Markt-
gemeinde mit dem Recht, Jahrmärkte zu or-
ganisieren. Zurzeit knüpfte die Gemeinde an
diese Tradition mit dem Organisieren der Jah-
rmärkte an. Die Gemeinde organisiert weiter
viele Sportveranstaltungen (Radwettkampf,
Laufrennen, Orientierungslauf), Kulturveran-
staltungen (Konzerte in der hiesigen Kirche
sowie Open-Air-Konzerte, Sommerkino, Thea-
tervorstellungen der Schüler der Grundschule)
und weitere Aktivitäten für ältere Mitbürger,
wie Gespräche mit Senioren, Feste u.a. Die
Einwohner können sich auch z. B. bei fairen
Frühstücken mit Produktverkostung regionaler
Lebensmittel treffen.

Die Gemeinde sanierte in den letzten
Jahren das Gebäude der Grundschule und
des Kindergartens und pflegt laufend das
Kulturerbe der Gemeinde und den Markt-
platz. Eine bedeutende langfristige Veran-
staltung ist die Sanierung des Bauernhofs Pílnův
statek. In den vorigen Jahren wurde dieser
von der Gemeinde saniert und dadurch
entstanden hier Unterkunfts-kapazitäten und
die sog. Kulturscheune, die in Analogie zu
Kulturscheunen in Bayern zu Begegnungen,
freundschaftlichen Treffen, Feiern, Jahrmärkten
und weiteren Veranstaltungen dient. In der
Gegenwart läuft eine weitere Sanierung und
es entsteht hier ein Kommu-nitätszentrum für
Bedürfnisse lokaler Vereine, die sich am Leben
der Gemeinde aktiv beteiligen.

Für die Kinder gibt es in Libice einige Spielplätze, z. B. einen Kinder-, Verkehrs- oder Workout-
Platz. Die Einwohner können auch Open-Air-Fitness nutzen. Für die Bildung der Schüler
der Grundschule und der Kinder im Kindergarten wurde ein Naturunterrichtsraum gebaut.
Darin befinden sich z. B. erhöhte Unterrichtsbeete, Igel- und Hummelhäuschen, ein Versteck
für Eidechsen, Schmetterlingssträucher, ein Unterrichtstheater und eine Feuerstelle, das
Wasserbiotop, ein Altan mit Bänken oder Holzliegen.

Markersdorf-Haindorf

Obec Markersdorf-Haindorf je zapojena do pilotního projektu dolnorakouské zemské vlády zaměřeného na rozvoj center (blíže k tomu viz předchozí kapitola). Při svých snahách o oživení centra se obec zaměřuje na využití starých či nevyužívaných budov. Vzhledem k tomu, že se jedná o rozvíjející se obec s dynamicky rostoucím počtem obyvatel, tak toto přináší nejen výhody, ale i některé problémy. Např. že stávající centrum již kapacitně nedostačuje, postupem doby také není schopno zajišťovat aktuálně požadované služby.

Obec byla nucena tuto situaci začít řešit a vzhledem k již zažitým procesům intenzivního zapojování veřejnosti do správy obce zvolila konceptuální přístup a podrobné plánování, kterého se účastnili i místní aktéři a občané. V roce 2015 se obec zapojila do zmíněného pilotního projektu. Cílem bylo koncepčně řešit utváření centra na plochách ve vlastnictví obce. Primárně se měly řešit starý obecní úřad, hasičská zbrojnice a skladiště. A to dle principu upřednostňování vnitřního rozvoje obce před rozvojem vnějším do doposud nezastavěných ploch na okrajích obce.

Stěžejními tématy, která bylo potřeba během několikaletého projektu vyřešit, bylo mj., co obci dnes centrum nabízí a v čem je zajímavé? Co má centrum poskytovat obci za 20 let? Kolik ploch na to bude potřeba? V rámci projektu se pod vedením externího poradce odehrálo velké množství setkání s veřejností, pracovních skupin, občanských „štamtišů“, uskutečnily se exkurze za příklady dobré praxe, proběhlo dotazníkové šetření mezi obyvateli apod.

V současnosti je obec na konci plánovací fáze projektu a postupně přechází do realizační fáze, kdy se uskutečnila architektonická soutěž a probíhá zpracování studie proveditelnosti.

Region: Dolní Rakousko

Počet obyvatel: 2 081

Web: www.markersdorf-haindorf.gv.at

Markersdorf-Haindorf

Region: Niederösterreich
Einwohnerzahl: 2 081
Web: www.markersdorf-haindorf.gv.at

Die Marktgemeinde Markersdorf-Haindorf ist ins Pilotprojekt der niederösterreichischen Landesregierung eingebunden, das auf die Ortskernentwicklung ausgerichtet ist (näher dazu das vorherige Kapitel). Die Gemeinde konzentriert sich bei ihren Bemühungen um die Ortskernebelebung auf die Nutzung von alten oder ungenutzten Gebäuden. Mit Bezug darauf, dass es sich um eine Gemeinde mit dynamisch steigender Bevölkerungszahl handelt, bringt dies nicht nur Vorteile, sondern auch einige Nachteile mit sich. Zum Beispiel reicht der bestehende Ortskern mit seiner Kapazität nicht mehr aus, im Laufe der Zeit ist er auch nicht mehr in der Lage, aktuell nachgefragte Dienstleistungen zu sichern.

Die Gemeinde wurde gezwungen mit der Lösung dieser Situation zu beginnen und angesichts der bewährten Prozesse der intensiven Einbindung der Öffentlichkeit in die Gemeindeverwaltung wählte sie eine konzeptuelle Herangehensweise und ausführliche Planung, an der auch die lokalen Akteure und Bürger teilnahmen. Im Jahr 2015 band sich die Gemeinde in das erwähnte Pilotprojekt ein. Das Ziel war die Ortskerngestaltung auf den Flächen im Besitz der Gemeinde konzeptuell zu lösen. Primär war die Behandlung des alten Gemeindeamtes, der Feuerwache und des Lagerhauses nach dem Prinzip der Bevorzugung der inneren Gemeindeentwicklung gegenüber der äußeren Entwicklung auf den bisher nicht bebauten Flächen am Rand der Gemeinde.

Die Schwerpunktthemen, die im Laufe des einige Jahre lang laufenden Projektes zu lösen waren, war unter anderem die Beantwortung der Frage, was der Ortskern der Gemeinde heutzutage anbietet und worin er interessant ist. Was soll der Ortskern der Gemeinde in 20 Jahren anbieten? Wie viele werden Flächen dazu benötigt? Im Rahmen des Projektes spielten sich unter Führung eines externen Beraters viele Treffen mit der Öffentlichkeit, Arbeitsgruppen, bürgerliche Stammtische, es wurden Exkursionen zu den Best-Practice-Beispielen organisiert, es verlief eine Umfrage unter den Bewohnern usw.

In der Gegenwart steht die Gemeinde am Ende der Planungsprojektphase und geht allmählich in die Umsetzungsphase über, wo der Architektenwettbewerb stattfand und an der Machbarkeitsstudie gearbeitet wird.

Nová Lhota

Region: Jihomoravský kraj

Počet obyvatel: 656

Web: www.novalhota.cz

Pro podporu oživení obce a spolkové činnosti se obec Nová Lhota snaží postupně obnovovat zázemí pro konání různých akcí a setkávání občanů. Konají se zde tradiční akce během roku jako je fašanková obchůzka, stavění máje, závod v běhu Novolhotská pětka nebo rozsvěcování vánočního stromu spojené s koledováním, jarmarkem a dílničkou pro děti.

Obec také výrazně podporuje aktivity v oblasti ochrany půdy a životního prostředí. V obci vzniklo hojně navštěvované centrum environmentálního vzdělávání pro děti mateřských a základních škol. Zázemí slouží také ke vzdělávání dospělých a pořádání různých kurzů, přednášek a seminářů odborné i laické veřejnosti. V blízkosti centra se nachází přírodní výuková zahrada s instalovanou naučnou stezkou.

Obec výrazně podporuje aktivity výsadby a obnovy zeleně v obci, do kterých se zapojuje místní komunita (např. alej života, stromová kaple). Díky rekonstrukci hasičské zbrojnice a klubovny kulturního domu bylo vytvořeno vhodné zázemí pro setkávání spolků a místních občanů při různých akcích. Pro podporu návštěvnosti a turistického ruchu slouží rekonstruovaná budova fary, ve které se nachází ubytovna. Turistická atraktivita obce se výrazně zvýšila díky vybudování cyklistických stezek a značených tratí pro běžkaře.

Klíčová opatření vedoucí k oživení centra obce

- Vybudování přeshraničního centra environmentálního vzdělávání Ekocentrum Karpaty s certifikovanou přírodní zahradou
- Rekonstrukce budovy fary na turistickou ubytovnu
- Rekonstrukce hasičské zbrojnice a klubovny kulturního domu pro podporu spolkové činnosti
- Zapojení do projektu Klimatická zeleň, jehož cílem je zapojení komunity do praktické výsadby zeleně v obci
- Nákup budovy a provozování obecního hostince, který pořádá množství akcí pro veřejnost

Nová Lhota

Region: Südmähren
Einwohnerzahl: 656
Web: www.novalhota.cz

Die Gemeinde Nová Lhota bemüht sich das Hinterland für die Organisation verschiedener Veranstaltungen und Bürgerbegegnungen zu erneuern, um die die Gemeinde und Vereinstätigkeit zu beleben. Es finden hier traditionelle Veranstaltungen während des Jahres statt, wie Faschingsbegehung, Aufrichtung des Maibaums, Lauf „Novohlotská pětka“ (5-km-Lauf) oder Entzünden der Weihnachtsbaumbeleuchtung, das mit Weihnachtsliedern, Jahrmarkt und Kinderwerkstätte verbunden ist.

Die Gemeinde unterstützt auch maßgeblich Aktivitäten im Bereich des Boden- und Umweltschutzes. In der Gemeinde entstand ein rege frequentiertes Zentrum für die Umweltbildung für Kinder aus Kindergärten und Grundschulen. Es dient auch der Erwachsenenbildung und der Organisation verschiedener Kurse, Vorträge und Seminare für Fach- sowie Laienpublikum. In der Nähe des Zentrums befindet sich ein Naturunterrichtsgarten mit Lehrpfad.

Die Gemeinde unterstützt die Pflanzung und Erneuerung von Grünflächen auf ihrem Territorium, in die sich die Bürger einbinden (z. B. Allee des Lebens, Baumkapelle). Dank der Sanierung des Feuerwehrhauses und des Klubraums im Kulturhaus wurde ein geeigneter Raum für Begegnungen von Vereinen und Bewohnern bei verschiedenen Veranstaltungen geschaffen. Für die Unterstützung der Besucher und des Tourismus dient das sanierte Gebäude des Pfarrhauses, in dem sich eine Herberge befindet. Die touristische Attraktivität der Gemeinde erhöhte sich bedeutend dank des Aufbaus von Radwegen und markierten Loipen für Skiläufer.

Schlüsselmaßnahmen führen zur Ortskernbelebung

- Bau des grenzüberschreitenden Zentrums für Umweltbildung „Ekocentrum Karpaty“ mit einem zertifizierten Naturgarten
- Sanierung des Pfarrhauses zu einer touristischen Herberge
- Sanierung des Feuerwehrhauses und des Klubraums des Kulturhauses für die Unterstützung der Vereinstätigkeit
- Einbindung ins Projekt Klimagrün, dessen Ziel die Einbindung der Kommunität in die praktische Grünpflanzung in der Gemeinde ist
- Einkauf des Gebäudes und Betreuung der Gemeindegaststätte, die viele Veranstaltungen für die Öffentlichkeit organisiert

Pištín

Region: Jihočeský kraj
Počet obyvatel: 655
Web: www.pistin.cz

Pištín také patří k obcím, kde to skutečně žije. V obci je řada spolků, které jsou velmi aktivní a udržují venkovské tradice. Koná se tu velké množství akcí všeho druhu. I vedení obce spatřuje největší bohatství právě ve svých občanech, kteří se aktivně zapojují do komunitního života.

K tomu se obec snaží vytvářet potřebné zázemí. V obci je nová mateřská školka, proběhla rekonstrukce budovy OÚ vč. vybudování komunitního centra pro spolkové a vzdělávací aktivity. Místní spolky mají k dispozici též své klubovny a na okraji obce se podařilo vybudovat sportovní-rekreační areál, který je taktéž hojně využíván. Tím mají místní dostatek prostorů k setkávání a pořádání akcí.

Obec se také snaží postupně doplňovat i další mobiliář na veřejných prostranstvích a opravovat všechny i nepatrné kulturní památky a využívat je při spolkových akcích. Navíc v obci vznikla i dvě obecní muzea. Prvním je včelařská expozice nacházející se v podkroví Spolkového domu, kde si návštěvníci mohou prohlédnout historické nástroje a zařízení, které používali včelaři. V místní části Češnovice je pak Hasičské a obecní muzeum, které má za úkol shromažďovat a uchovávat staré hasičské předměty z regionu.

Vedle tradičních spolků jako jsou hasiči nebo myslivci jsou v obci aktivní včelaři, svaz žen, baráčníci nebo šipkaři. S organizací obecních událostí pak pomáhá také spolek Svatý Vavřinec, takže zde funguje provázanost spolků při přípravě a organizaci akcí. Jednou ze stěžejních akcí se stalo Pečeme, vaříme a smažíme z regionálních potravin, zaměřené na místní zvyky a tradice, zejména v gastronomii. Obec také pečuje o zeleň a vysazuje množství stromů, např. švestkový sad.

Pištín

Region: Südböhmen
Einwohnerzahl: 655
Web: www.pistin.cz

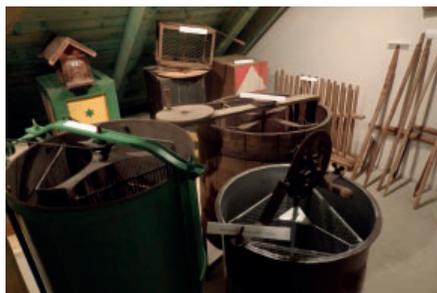
Pištín gehört auch zu den Gemeinden, die tatsächlich leben. In der Gemeinde gibt es eine Reihe von Vereinen, die sehr aktiv sind und ländliche Traditionen pflegen. Es finden hier viele Veranstaltungen aller Art statt. Auch die Gemeindeführung sieht den größten Reichtum gerade in ihren Bürgern, die sich ins Kommunitätsleben aktiv einbinden.

Die Gemeinde bemüht sich das notwendige Hinterland dazu zu schaffen. In der Gemeinde gibt es einen neuen Kindergarten, das Gebäude des Gemeindeamtes wurde saniert einschließlich des Baus eines Kommunitätszentrums für Vereins- und Bildungsaktivitäten. Den lokalen Vereinen stehen auch Klubräume zur Verfügung und am Rand der Gemeinde gelang es eine Sportanlage zu bauen, die auch viel in Anspruch genommen wird. Dadurch haben die Bewohner genug Raum für gegenseitige Begegnungen und Organisierung von Veranstaltungen.

Die Gemeinde bemüht sich allmählich auch das weitere Mobiliar auf öffentlichen Flächen zu ergänzen und alle, auch kleinere Kulturdenkmäler zu renovieren und diese bei Vereinsveranstaltungen zu nutzen. Zusätzlich wurden auch zwei Museen in der Gemeinde gegründet. Das erste ist die Imkerausstellung im Dachgeschoss des Vereinshauses, wo sich die Besucher historische Gegenstände und Einrichtungen ansehen können, die von den Imkern verwendet wurden.

Im Ortsteil Češnovice ist das Feuerwehr- und Gemeindemuseum, das die Aufgabe hat alte Feuerwehrgegenstände aus der Region zu sammeln und aufzubewahren.

Neben den traditionellen Vereinen, wie Feuerwehr oder Jäger, sind in der Gemeinde aktiv die Imker, der Frauenverbund, der Verein „Baráčníci“ oder die Pfeilwerfer. Bei der Organisierung von Gemeindeereignissen hilft auch der Verein „Svatý Vavřinec“ (Heiliger Laurentius), es funktioniert hier also die Vernetzung der Vereine bei der Vorbereitung und Organisierung von Veranstaltungen. Eine der Hauptveranstaltungen wurde das Event „Wir backen, kochen und braten mit regionalen Lebensmitteln“, das auf lokale Bräuche und Traditionen, besonders in der Gastronomie, ausgerichtet ist. „Die Gemeinde pflegt auch Grünflächen und pflanzt viele Bäume, z. B. den Zwetschengarten.

Svatý Jan nad Malší

Region: Jihočeský kraj

Počet obyvatel: 571

Web: www.svjan.cz

Stejně jako v případě jiných úspěšných obcí i ve Svatém Janu nad Malší platí to, že na rozvoji obce se podílí téměř všichni. Tím jsou myšleny jak místní spolky jako hasiči nebo myslivci, tak škola a dále třeba spolek Figurka nebo dobrá parta lidí v kulturní komisi obce.

Obec klade velký význam na udržení místních tradic a zvyklostí. Velkou tradiční akcí je např. masopustní koleda, dále stavění májky, velikonoční řehtání, fotbalové turnaje a další. K tomu díky aktivitě místních spolků a občanů přibývají nové kulturní a jiné akce, které vyžaduje doba, jako např. benefiční běh „Svatojánský kopeček“, různé zájezdy, bowling aj. Velké účasti se těší každý rok Sedlcké a Chlumské slavnosti, které už řadu let pořádají hasiči ze Sedlce a Chluma, velkou akcí jánských hasičů jsou pak závody historických vozidel „Z kopce do kopce“.

Dle vedení obce k jejímu oživení přispívá hlavně to, že akce jsou různorodé a každý má možnost najít to, co ho baví a přijít si užít a setkat se s ostatními. Třeba spolek Figurka pořádá nespočet akcí pro děti, tyto akce však zároveň spojují i rodiče dětí, které je na akce či kroužky doprovází.

Obec se stará také o potřebné zázemí. V posledních letech se např. podařilo opravit obecní budovu, kde v přízemí vznikla nová knihovna. Po rekonstrukci místní hospody vzniklo v půdních prostorách muzeum loutek a stálá expozice obce, která byla později rozšířena o výstavu vltavínů.

Svatý Jan nad Malší

Region: Südböhmen

Einwohnerzahl: 571

Web: www.svjan.cz

Genauso wie in anderen erfolgreichen Gemeinden gilt auch in Svátý Jan nad Malší, dass sich fast alle an der Entwicklung der Gemeinde beteiligen. Hiermit sind sowohl lokale Vereine, wie die Feuerwehr oder die Jäger, als auch die Schule und z. B. der Verein „Figurka“ oder ein gutes Team in der Kulturkommission der Gemeinde gemeint.

Die Gemeinde legt einen großen Akzent auf die Erhaltung der hiesigen Traditionen und Gewohnheiten. Eine große traditionelle Veranstaltung ist z. B. die Faschingsbegehung, weiter sind es die Aufrichtung des Maibaums, das Osterratschen, Fußballturniere und andere. Dank der Aktivität lokaler Vereine und Bürger kommen neue Kultur- und andere Veranstaltungen hinzu, die die Zeit verlangt, wie der Benefizlauf „Svatojánský kopeček“, verschiedene Exkursionen, Bowling u.a. Viel besucht werden die Feste von Sedlce und Chlum, die jahrelang von der Feuerwehr in Sedlce und Chlum organisiert werden, eine große Veranstaltung der Feuerwehr aus Svátý Ján nad Malší ist dann das Oldtimerrennen „S kopce do kopce“.

Neben der Gemeindeführung trägt zur Gemeindebelebung hauptsächlich die Tatsache bei, dass die Veranstaltungen vielfältig sind und jeder die Möglichkeit hat für sich das zu finden, was ihm Spaß macht, kann sich unterhalten und anderen begegnen. Der Verein „Figurka“ organisiert z. B. viele Veranstaltungen für die Kinder, diese vernetzen auch die Eltern der Kinder, die sie zu den Veranstaltungen oder in die Zirkel begleiten.

Die Gemeinde kümmert sich auch um das notwendige Hinterland. In den letzten Jahren gelang es z. B. das Gebäude des Gemeindeamtes zu renovieren, im Erdgeschoss entstand eine neue Bibliothek. Nach der Sanierung der hiesigen Gaststätte entstanden im Erdgeschoss ein Puppenmuseum und eine Dauerausstellung über die Gemeinde, die später um die Ausstellung von Moldaviten erweitert wurde.

Vacenovice

Region: Jihomoravský kraj

Počet obyvatel: 2 197

Web: www.vacenovice.cz

Obec a její občané je specifické společenství lidí, kteří sdílejí relativně malý prostor. Podporou společných aktivit a vzájemného setkávání se lidé začnou zajímat o veřejný prostor, mají zájem udržet dobré sousedské vztahy a místo, kde žijí, chtějí změnit k lepšímu. V tomto duchu připravuje své projekty i obec Vacenovice. Snaží se v občanech probudit zájem o obec o své okolí. Každý projekt je postaven na zájmu a aktivitě občanů. Tak, aby motivoval k dalšímu zapojení. Ty, kteří se aktivně zapojují, obec podporuje a snaží se angažovat do veřejného života. A to nejen rodiče s dětmi a mládež, ale také seniory. K pořádaným aktivitám v centru obce patří např. festival chutí a vůní, výročí obce ve farním centru, velikonoční výstava, obecní tematický discoples, hody, pravidelná setkávání seniorů v Seniorklubu a mnoho dalších.

Nově bylo zrekonstruováno veřejné prostranství před budovou OÚ. Prostor je ve svahu, jsou zde vytvořeny dvě terasy s lavičkami a pitkem. Pod vysutou terasou je obecní muzeum a okolí je osázeno květinovými záhony a trávou. Toto místo je využíváno během kulturních akcí. Tím, že se celý prostor stal dostupný a uživatelsky příjemný, se během roku nabídly i jiné aktivity. Časem se tento nový prostor stal příjemným místem setkávání občanů.

Došlo také k revitalizaci vodní plochy Húštík v centru obce, byl zde zbudován ostrůvek a pergola a celý prostor osázen stromy. Tato lokalita je využívána jak při aktivitách pořádaných obcí, při akcích ZŠ a MŠ nebo při aktivitách místních občanů. Dalším prostorem je farní centrum, kdy v prostorách za kostelem bylo zbudováno zázemí, kde se pořádají společenské besedy, čtení z knih, setkávání mládeže. Přilehlý venkovní prostor nabízí vytvoření přírodního areálu, kde obec pořádá výročí obce, koncerty a zábavy.

Obec též zrekonstruovala a upravila veřejné studně v centru obce. Přilehlé okolí bylo vybaveno lavičkami a osázeno zelení. Tyto veřejné prostory slouží také jako místo pro setkávání občanů a výchozí bod při poutích.

Vacenovice

Region: Südmähren
Einwohnerzahl: 2 197
Web: www.vacenovice.cz

Die Gemeinde und ihre Bürger stellen eine bestimmte Gemeinschaft von Menschen dar, die einen relativ kleinen Raum teilen. Durch die Unterstützung von gemeinsamen Aktivitäten und durch gegenseitige Begegnungen beginnen sich die Menschen für den öffentlichen Raum zu interessieren, sind an der Erhaltung guter nachbarschaftlicher Beziehungen interessiert und wollen den Ort, in dem sie leben, verbessern. In diesem Geist werden die Projekte auch von der Gemeinde Vacenovice vorbereitet. Sie ist bemüht, das Interesse an der Gemeinde und ihrer Umgebung in den Bürgern zu wecken. Jedes Projekt beruht auf Interesse und Aktivität der Bürger, damit es sie zu einer intensiveren Einbindung motiviert. Diejenigen, die sich aktiv involvieren, werden von der Gemeinde unterstützt und es besteht die Bemühung, sie im öffentlichen Leben zu engagieren. Nicht nur die Eltern mit Kindern und die Jugend, sondern auch die Senioren. Zu den organisierten Aktivitäten im Ortskern gehörten z. B. das Fest der Geschmäcker und Düfte, das Jubiläum der Gemeinde im Pfarrzentrum, die Osterausstellung, der thematische Disco-Ball, das Volksfest „Hody“, regelmäßige Seniorentreffen im Seniorenklub und viele andere.

Neu wurde die öffentliche Fläche vor dem Gebäude des Gemeindeamtes umgestaltet. Sie befindet sich in einem Hang, es wurden hier zwei Terrassen mit Bänken und einem Wasserspender errichtet. Unterhalb der Terrasse befindet sich das Gemeindemuseum und die Umgebung ist mit Blumenbeeten und Gras bepflanzt. Diese Stelle wird während der Kulturveranstaltungen in Anspruch genommen. Dadurch, dass der ganze Raum zugänglich und nutzerfreundlich wurde, ergaben sich im Lauf des Jahres auch andere Aktivitäten. Mit der Zeit wurde dieser neue Raum zu einer angenehmen Begegnungsstätte.

Es kam auch zur Revitalisierung der Wasserfläche „Húštík“ im Ortskern, es wurden hier eine Insel und eine Pergola gebaut und der ganze Raum wurde mit Bäumen bepflanzt. Diese Lokalität wird sowohl bei den von der Gemeinde organisierten Veranstaltungen, als auch bei den Veranstaltungen der Grundschule und des Kindergartens oder Aktivitäten der Bewohner in Anspruch genommen. Weiter gibt es hier das Pfarrzentrum, wo hinter der Kirche ein Raum entstand, in dem Gespräche, Lesungen, Jugendbegegnungen stattfinden. Die anliegende Außenfläche bietet die Errichtung eines Freilichtgeländes, auf dem die Gemeinde Jubiläumsfeiern, Konzerte und Unterhaltungen veranstaltet.

Die Gemeinde sanierte und gestaltete auch öffentliche Brunnen im Ortskern um. Die Umgebung wurde mit Bänken ausgestattet und Grünflächen bepflanzt. Diese öffentlichen Flächen dienen auch als Begegnungsstätte der Bürger und Ausgangspunkt für Wallfahrten.

Vedrovice

Region: Jihomoravský kraj

Počet obyvatel: 840

Web: www.vedrovice.cz

Také obec Vedrovice si zakládá na aktivitě svých spolků a podporuje všech 14 spolků fungujících v obci. Záleží jí na udržování tradic (Masopust, Rozmarýnové hody, Martinské hody) a tradičních akcí pořádaných jednotlivými spolky. Na Masopustu spolupracuje Klub seniorů a Kulturní spolek Husákovy děti. Hody obec organizuje ve spolupráci s mladými lidmi, kteří jsou organizováni ve Spolku přátel tradic a vína. V roce 2015 byla obnovena tradice dožínkové slavnosti pod názvem „Trešón“, která se v obci organizovala naposledy v 50. letech minulého století. Dále se v obci každoročně koná např. Den obce Vedrovice. Pro setkávání občanů jsou k dispozici upravené prostory, např. budova bývalé fary nebo budova OÚ.

Obec se dlouhodobě snaží zapojit do činnosti a rozvoje obce také ostatní občany. V roce 2018 např. vzniklo nové dětské hřiště. U tohoto hřiště bylo vybudováno také hřiště na Pétanque. Do přípravy celého projektu byly zapojeny děti z MŠ a ZŠ, mladší i střední generace a senioři.

Obec se věnuje také tématům zdraví a péče o veřejnou zeleň. V tomto roce se obec zapojila do projektu Zdravý jihomoravský kraj a pro spolky a základní školu organizuje aktivity spojené se zdravím a zdravým životním stylem (přednášky, cvičení, vycházky a výlety). Na jaře letošního roku se také uskutečnilo sázení sedmi alejí v okolí obce. Další dvě aleje by měly být vysázeny v roce 2020.

Klíčová opatření vedoucí k oživení centra obce

- Rekonstrukce budovy bývalé fary – přestavba na Muzeum a informační centrum, kde je umístěna také knihovna
- Stavební úpravy v budově OÚ – vybudování zázemí pro komunitní činnost a vznik Mateřského centra Čtyřlístek
- Obnova hrušňové aleje nad obcí z roku 1910 – komunitní výsadba původních druhů hrušní

Vedrovice

Region: Südmähren
Einwohnerzahl: 840
Web: www.vedrovice.cz

Auch die Gemeinde Vedrovice schätzt die Aktivität ihrer Vereine und unterstützt alle 14 aktiven Vereine in der Gemeinde. Es kommt ihr auf Traditionserhaltung (Fasching, Rosmarinfest, Martinsfest) und traditionelle Veranstaltungen an, die von den einzelnen Vereinen organisiert werden. Am Fasching arbeiten der Seniorenklub und der Kulturverein „Husákovy děti“ (Husáks Kinder) zusammen. Das Volksfest wird von der Gemeinde in Zusammenarbeit mit jungen Menschen organisiert, die im Verein der Traditions- und Weinfreunde sind. 2015 wurde die Tradition des Erntedankfestes unter dem Namen „Trešón“ erneuert, das das letzte Mal in der Gemeinde in den 1950er Jahren organisiert wurde. Alljährlich findet hier auch z. B. der Tag der Gemeinde Vedrovice statt. Für die Bürgerbegegnungen stehen umgestaltete Räumlichkeiten zur Verfügung, z. B. das Gebäude des ehemaligen Pfarrhauses oder das Gebäude des Gemeindeamtes.

Die Gemeinde bemüht sich langfristig auch andere Bürger in die Gemeindetätigkeit und -entwicklung einzubinden. 2018 entstand z. B. ein neuer Kinderspielplatz. Bei diesem Spielplatz wurde auch ein Petanque-Spielplatz errichtet. In die Vorbereitung des ganzen Projektes wurden die Kinder aus dem Kindergarten und der Grundschule, jüngere und mittlere Generation und die Senioren eingebunden.

Die Gemeinde widmet sich auch den Themen, wie Gesundheit und Pflege von öffentlichen Grünflächen. In diesem Jahr band sich die Gemeinde ins Projekt „Der gesunde Südmährische Kreis“ ein und organisiert für Vereine und die Grundschule Aktivitäten, die mit Gesundheit und gesundem Lebensstil verbunden sind (Vorträge, Übungen, Spaziergänge und Ausflüge). Im Frühling dieses Jahres wurde auch die Pflanzung von sieben Alleen in der Umgebung der Gemeinde organisiert. Weitere zwei Alleen sollen 2020 gepflanzt werden.

Schlüsselmaßnahmen, die zur Ortskernbelebung führen

- Sanierung des Gebäudes des ehemaligen Pfarrhauses – Umbau zum Museum und Informationszentrum, in dem sich auch die Bibliothek befindet
- Bauliche Änderungen im Gebäude des Gemeindeamtes – Errichtung des Hinterlandes für die Kommunitätstätigkeit und Entstehung des Mutterzentrums „Čtyřlístek“ (Vier blättriges Kleeblatt)
- Erneuerung der Birnbaumallee oberhalb der Gemeinde aus dem Jahr 1910 – Kommunitätspflanzung ursprünglicher Birnbaumarten

Vepříkov

Region: Kraj Vysočina
Počet obyvatel: 321
Web: www.vepřikov.cz

Obec Vepříkov se vyznačuje množstvím aktivních spolků, díky nimž je v obci bohatý spolkový a kulturní život. Koná se zde mnoho akcí, jako např. vyhlášené vepřové hody nebo pořádání cyklistické vyjíždky Tour de Vepříkov. Místní obyvatelé všech věkových skupin se zapojují jak do společenských aktivit, tak i do úprav veřejných prostranství.

V obci funguje sdružení a zároveň muzeum nazvané Stodola krásných krámů, jehož posláním je přibližovat historii a tradice Vepříkova a okolí, shromažďovat dobové fotografie, dokumenty a další předměty z dob minulých. Ve spolupráci s tímto spolkem obec pořádá v centru obce různé akce, jako ukázky starých řemesel, např. kovaných výrobků, dřevorezby, výrobků ze skla apod. Letos byla poprvé obnovena tradice posvícení, kde byla zároveň představena nová dominanta obce, vyřezaná socha kance z dubu. Součástí byla i ukázka dřevosochánů.

Před kulturním domem bylo zřízeno posezení, kde by měla být instalována nabíjecí stanice pro elektrokola a spuštěn veřejný internet. Dále v obci vzniklo discgolfové hřiště pro outdoorové aktivity, které se stává cílem vyznavačů této aktivity. Do budoucna se plánuje i vybudování workoutového hřiště a lanového centra, čímž by se venkovní areál volnočasových aktivit dále rozšířil.

Nově vzniklo v prvním patře budovy OÚ komunitní centrum, které budou moci využívat místní spolky, občané i různé organizace. Měly by se zde konat různá školení, schůze spolků, přednášky a besedy, ale docházet by do něj mohli i senioři na různá posezení a vzdělávací programy.

Vepříkov dbá také o péči o zeleň na veřejných prostranstvích, do níž se snaží zapojovat i veřejnost, především děti. Nově byla např. vysázena alej dubů, zároveň průběžně probíhá obnova stromů a alejí, na okraji obce vznikla alej ovocných stromů a ovocný sad, o který pečují místní děti.

Vepřikov

Region: Vysočina
Einwohnerzahl: 321
Web: www.veprikov.cz

Die Gemeinde Vepřikov zeichnet sich durch viele aktive Vereine aus, dank deren es ein reiches Vereins- und Kulturleben in der Gemeinde gibt. Es finden hier viele Veranstaltungen statt, wie z. B. bekanntes Schweinefest oder Organisation der Radtour „Tour de Vepřikov“. Die Bewohner aller Altersgruppen bringen sich sowohl in gesellschaftliche Aktivitäten, als auch in die Umgestaltungen öffentlicher Flächen ein.

In der Gemeinde funktionieren der Verein und gleichzeitig das Museum mit dem Namen „Die Scheune voll von schönem Kram“, dessen Botschaft ist die Geschichte und Traditionen von Vepřikov und Umgebung näher zu bringen, zeitgenössische Fotos, Dokumente und andere Gegenstände aus der Vergangenheit zu sammeln. In Zusammenarbeit mit diesem Verein organisiert die Gemeinde im Ortskern verschiedene Veranstaltungen, wie z. B. Vorfürhungen alter Handwerke, z. B. geschmiedete Erzeugnisse, Holzschnitte, Glasprodukte u. a. Dieses Jahr wurde die Kirchweihtradition zum ersten Mal erneuert, dabei wurde auch das neue Wahrzeichen der Gemeinde vorgestellt, die geschnitzte Eberstatue aus Eichenholz. Bestandteil war auch die Vorführung der Holzschnitzerei.

Vor dem Kulturhaus wurde eine Sitzecke errichtet, bei der eine E-Bike-Ladestation installiert und das öffentliche Internet in Betrieb genommen werden sollten. In der Gemeinde entstand auch der Discgolf-Platz für Outdoor-Aktivitäten, der zum Ziel der Liebhaber dieser Aktivität wird. Künftig wird auch der Bau eines Workout-Platzes und des Hochseilparks geplant, womit das Außengelände für Freizeitaktivitäten erweitert würde.

Im ersten Stock des Gebäudes des Gemeindeamtes entstand neu ein Komunitätszentrum, das die lokalen Vereine, Bürger sowie verschiedene Organisationen in Anspruch nehmen können. Hier sollten verschiedene Schulungen, Vereinssitzungen, Vorträge und Gespräche stattfinden, auch Senioren könnten hierher zu verschiedenen Treffen und Bildungsprogrammen kommen.

Vepřikov achtet auch auf die Pflege von Grünflächen in öffentlichen Räumen, in die sie auch die Öffentlichkeit, vor allem aber die Kinder, miteinzubinden versucht. Neu wurde z. B. eine Eichenallee gepflanzt, gleichzeitig verläuft die Erneuerung von Bäumen und Alleen, am Rand der Gemeinde wurden eine Obstbaumallee und ein Obstbaumgarten angelegt, um den sich die hiesigen Kinder kümmern.

Waidhofen an der Ybbs

Region: Dolní Rakousko
Počet obyvatel: 11 261
Web: www.waidhofen.at

V roce 2004 byla skoro čtvrtina obchodů v centru Waidhofenu an der Ybbs prázdná. Velký počet obchodních a provozních ploch v centru se nevyužíval. Za pomoci projektu „Rozvoj centra ve Waidhofenu a.d. Ybbs 2005-2015“ se město pokusilo působit proti této strukturální změně. Jedním ze zavedených opatření bylo také jmenování koordinátora pro centrum obce, který měl společně se sdružením Stadtmarketing Waidhofen a.d. Ybbs (Městský marketing) zajistit efektivní a rychlou realizaci relevantních opatření. Kromě toho se mělo vytvořit propojení mezi hospodářstvím, vlastníky nemovitostí a městem.

Dále se pracovalo na profesionálním managementu prázdných ploch tím, že se zjišťovala aktuální situace a každý dům byl komplexně analyzován z hlediska svého potenciálu využití. Ve spolupráci s majiteli domů se následně zpracoval realistický potenciál rekonstrukce a poskytla úroková prémie při investicích do modernizace obchodních a provozních ploch formou přístaveb a přestaveb a rovněž nových zařízení.

U nových perspektivních provozovatelů se v případě založení nových obchodních podniků nebo služeb spotřebitelům nebo převzetí stávajícího provozu v centru obce poskytl na první dva roky příspěvek k nájmu. Kromě toho město vytvořilo zvláštní dotaci na obnovu fasád, vnitřních nádvoří a prostor.

Nové cíle podpořila celá řada opatření v rámci stavebního a živnostenského řízení a také plánování dopravy. Díky tomu bylo zajištěno, aby se mimo centrum nemohla usazovat nákupní centra. Nově se upravily poplatky za parkování, mimoto vznikly kolostavy, zlepšil se systém chodníků a cyklostezek atd. Prováděla se různá reklamní a propagační opatření na akce, která byla pro centrum města relevantní.

Tyto snahy vedly k tomu, že za deset let (2005-15) došlo celkem ke vzniku 33 nových obchodů a 18 provozů se rozšířilo, převzalo a přestěhovalo. Podniky místního zásobování ve městě (prodejny potravin, trafiky, pekaři, lékárny, řezník a kavárny) generují přibližně polovinu zákazníků; od roku 2005 do roku 2013 bylo možné zvýšit v centru města frekvenci zákazníků o 30 %. Usazením nových podniků se nejen vytvořila nová pracovní místa, ale zvýšila se i hodnota domů a zvýšily se také příjmy z parkování a stoupl počet návštěvníků. Různé nové podniky, rozšíření a přemístování stávajících vedly k investičnímu boomeru, a díky tomu se zvýšila kupní síla Waidhofenu.

Waidhofen an der Ybbs

Region: Niederösterreich
Einwohnerzahl: 11 261
Web: www.waidhofen.at

Im Jahre 2004 standen in Waidhofen an der Ybbs rund ein Viertel der Innenstadtgeschäfte leer. Viele Handels- und Dienstleistungsflächen in der Innenstadt waren Leerflächen. Mit dem Projekt „Zentrumsentwicklung in Waidhofen a.d. Ybbs 2005-2015“ versuchte die Stadt dem Strukturwandel gegenzusteuern. Zu den eingeleiteten Maßnahmen gehörte auch die Bestellung eines Innenstadtkoordinators, welcher gemeinsam mit dem Verein Stadtmarketing Waidhofen a.d. Ybbs die effiziente und rasche Umsetzung relevanter Maßnahmen gewährleisten sollte. Zusätzlich sollte so eine Verbindung zwischen der Wirtschaft, den Liegenschaftseigentümern und der Stadt geschaffen werden.

Dominik Stixenberger, Photographer

Weiters wurde an einem professionellen Leerflächenmanagement gearbeitet, indem der Status-Quo erfasst und jedes Haus gesamtheitlich auf sein Nutzungspotenzial analysiert wurde. Gemeinsam mit den Hauseigentümern wurden im Anschluss realistische Sanierungspotenziale erarbeitet und ein Zinszuschuss bei Investitionen in die Modernisierung von Geschäfts- und Betriebsflächen durch Zu- und Umbauten sowie Neuanschaffungen gewährt.

Für neue, zukunftsorientierte Ansiedelungen bei Neugründung oder Betriebsübernahme von Handelsbetrieben oder konsumnahen Dienstleistungen in der Innenstadt wurde ein Mietzuschuss in den ersten zwei Jahren gewährt. Zusätzlich stellte die Stadt eine Fassadensonderförderung für die Renovierung von Fassaden, Innenhöfen und Räumen.

Eine Reihe von Maßnahmen im Bau- und Gewerbeverfahren sowie der Verkehrsplanung unterstützten die neuen Ziele. So wurde sichergestellt, dass sich keine Einkaufszentren außerhalb der Innenstadt ansiedeln können. Die Parkgebühren wurden neu geregelt, es wurden zusätzliche Radabstellplätze geschaffen, das Geh- und Radwegesystem verbessert usw. Für innenstadtrelevante Veranstaltungen wurden diverse Werbemaßnahmen durchgeführt.

Es hat dazu geführt, dass es in den zehn Jahren (2005-15) insgesamt 33 Neuansiedelungen und 18 Betriebserweiterungen, -übernahmen und -umsiedelungen gab. Die Nahversorger-Betriebe im Stadtgebiet (Lebensmittelgeschäfte, Trafiken, Bäcker, Apotheken, Fleischhauer und Kaffeehäuser) bringen rund die Hälfte der Kundenfrequenz; von 2005 auf 2013 konnte die Kundenfrequenz der Innenstadt um 30 % gesteigert werden. Durch die Ansiedelung neuer Betriebe konnten nicht nur zusätzliche Arbeitsplätze geschaffen werden: der Wert der Häuser stieg und auch die Parkeinnahmen und Besucherfrequenzen konnten gesteigert werden. Verschiedene Betriebsneugründungen, -erweiterungen und -übersiedelungen lösten zusätzliche Investitionen im Bau- und Baunebengewerbe aus und die Kaufkraft von Waidhofen konnte erhöht werden.

Weikersfelden

I ve Weikersfeldenu bylo při snahách o oživení centra obce nejvyšší prioritou nalezení nového využití pro staré neobydlené či jinak nevyužívané budovy. Obec se touto problematikou dlouhodobě zabývala, mj. v rámci místní Agendy 21 a projektu „Weikersfelden buduje“. Zde představíme dvě zajímavé iniciativy, které se nakonec zrealizovaly.

Jednou z identifikovaných priorit byl záměr oživit jeden ze starých zchátralých domů. Tento záměr byl před několika lety realizován formou angažované vlastní iniciativy lokálního hospodářství, kdy došlo k založení investiční společnosti složené z místních podnikatelů a zdejší pobočky banky. Tato skupina dům odkoupila, zrekonstruovala a vznikly tak nové byty i plochy k podnikání. Tento model se v obci osvědčil a skupina realizuje obdobné projekty i u dalších nemovitostí.

Další starý dům v centru obce, tentokrát bývalý hostinec, se podařilo oživit využitím konceptu OTELO (blíže viz předchozí kapitola). Budova byla renovována a vznikly tak prostory pro různé kreativní činnosti otevřené všem zájemcům různého věku či zájmů. Konkrétně ve Weikersfeldenu jde o kreativní dílny, prostor pro workshopy různého druhu, prostor pro řemeslné činnosti (práce se dřevem, soustružení, šití, výroba šťáv, vaření piva apod.), rádiové studio, prostor pro společenské a kulturní akce, pro vzdělávání apod.

V obci je tak velké množství aktivních skupin a obec se v rámci MA21 snaží občany intenzivně zapojovat, např. právě i do problematiky koncipování a utváření centra obce.

Region: Horní Rakousko
Počet obyvatel: 1 047
Web: www.weikersfelden.ooe.gv.at

Weitersfelden

Region: Oberösterreich
Einwohnerzahl: 1 047
Web: www.weitersfelden.ooe.gv.at

Auch in Weitersfelden war die höchste Priorität bei Bemühungen um die Ortskernbelebung die Findung einer neuen Funktion für alte unbewohnte oder anders nicht genutzte Gebäude. Die Gemeinde setzt sich mit dieser Problematik langfristig auseinander, u. a. im Rahmen der Lokalen Agenda 21 und des Projektes „Weitersfelden baut auf“. Hier stellen wir zwei interessante Initiativen vor, die schließlich umgesetzt wurden.

Eine der identifizierten Prioritäten war das Vorhaben ein altes verkommenes Haus zu beleben. Dieses Vorhaben wurde vor einigen Jahren in Form einer engagierten Eigeninitiative der Lokalwirtschaft umgesetzt, als lokale Gewerbetreibende und die hiesige Bankfiliale eine Investitionsgesellschaft gründeten. Diese Gruppe kaufte das Haus, sanierte es und dadurch entstanden neue Wohnungen sowie Gewerbeflächen. In der Gemeinde bewährte sich dieses Modell und die Gruppe setzt ähnliche Projekte auch bei anderen Immobilien um.

Ein weiteres altes Haus im Ortskern, diesmal die ehemalige Gaststätte, gelang es durch das Konzept OTELO (siehe näher das vorhergehende Kapitel) zu beleben. Das Gebäude wurde renoviert und dadurch entstanden Räumlichkeiten für verschiedene kreative Tätigkeiten, die für alle Interessenten verschiedenen Alters oder Interessen zugänglich sind. Konkret geht es in Weitersfelden um kreative Werkstätten, einen Raum für verschiedene Workshops, einen Raum für handwerkliche Tätigkeiten (Holzarbeit, Drehen, Nähen, Herstellung von Säften, Bierbrauen u.a.), ein Radiostudio, einen Raum für gesellschaftliche und kulturelle Veranstaltungen, Bildung usw.

In der Gemeinde gibt es somit eine große Menge von aktiven Gruppen und die Gemeinde bemüht sich die Bürger im Rahmen der LA21 intensiv einzubinden, z. B. gerade auch in die Problematik der Konzeptbildung und Gestaltung des Ortskerns.

Ybbsitz

Městys Ybbsitz v posledních letech oživil svou historickou tradici a vybudoval si renomé jako „kovářské centrum“.

Spolek „Zentrumsbelegung Ybbsitz“ (Oživení centra Ybbsitzu) nově založený v roce 2015 se ve městě angažuje pro vitální a živé centrum obce. Prvním krokem spolku byla analýza využití objektů a zjištění prázdných, aby se tak nastartovala změna v centru obce. Za podpory externích poradců se přitom zkoumaly všechny objekty v centru obce a byli také kontaktováni všichni podnikatelé a vlastníci nemovitostí. Díky analýze vznikl katalog opatření. Některá opatření už se využila, např. dům s pečovatelskou službou v centru obce, stavba nového domu hudby a rovněž nákup někdejší budovy pekařství „Hafnerhaus“, která v příštích letech ustoupí bytové výstavbě pro mladé a rodiny „Junges Wohnen sowie Wohnungen für Familien“.

Podnikatelé uváděli své jasné přání zlepšit propagaci Ybbsitzu, intenzivně se propojovat a realizovat společné akce jako nejvyšší prioritu. Pro doplnění byla zadána dotazníková akce mezi všemi obyvateli obce zaměřená na šest různých oblastí.

Když byly její výsledky k dispozici, uskutečnila se v roce 2015 akce, kde byl obyvatelům představen jak vlastní spolek, tak také plánované projekty. Dalšími projekty byly např. obchod POP-up Store školních pomůcek organizovaný žáky 2. stupně ZŠ, víkend s výrobky férového obchodu (fair trade) v jednom z prázdných obchodů, malý letní trh „Piccolo Mercato“ nebo „Dlouhá noc pohody“ za doprovodu místních podniků.

Od té doby spolek „Oživení centra“ průběžně organizuje slavnosti centra obce ve spolupráci s dalšími spolky. Spolku se díky množství akcí povedlo vytvořit velké prezentační spektrum, které přibližuje produkty podniků a nabídky spolků a organizací.

Region: Dolní Rakousko

Počet obyvatel: 3 411

Web: www.ybbsitz.gv.at

Ybbsitz

Die Marktgemeinde Ybbsitz hat in den letzten Jahren ihre historische Tradition wieder aktiviert und sich als „Schmiedezentrum“ einen Namen gemacht.

Der - 2015 neu gegründete - Verein „Zentrumsbelebung Ybbsitz“ engagiert sich für einen vitalen und lebenswerten Ortskern in der Gemeinde. Um eine Trendwende im Ortskern einzuleiten, wurde vom Verein als ersten Schritt eine Nutzungs- und Leerstandsanalyse durchgeführt. Unterstützt von externen Beratern wurden dabei alle Objekte im Zentrum der Gemeinde aufgenommen sowie alle Wirtschaftstreibenden und ImmobilienbesitzerInnen kontaktiert. Anhand der Analyse wurde ein Maßnahmenkatalog erstellt. Einige Maßnahmen wurden bereits in Angriff genommen, wie das Betreute Wohnen im Ortszentrum, der Neubau des Hauses der Musik sowie der Kauf der ehemaligen Bäckerei „Hafnerhaus“, welches in den nächsten Jahren einem Wohnungsbau für „Junges Wohnen sowie Wohnungen für Familien“ weichen wird.

Als klaren Wunsch der UnternehmerInnen wurden eine verbesserte Bewerbung von Ybbsitz, eine intensivere Vernetzung und Durchführung von gemeinsamen Veranstaltungen als oberste Priorität genannt. Ergänzend wurde eine Meinungsumfrage unter allen Gemeindebürgern zu sechs verschiedenen Themenbereichen beauftragt.

Nach Vorliegen der Ergebnisse wurde 2015 eine Veranstaltung organisiert, wo der Verein sowie die geplanten Projekte der Bevölkerung vorgestellt wurden. Weitere Projekte waren z. B. ein von Schülern der Mittelschule organisierter POP-up Store für Schulartikel, Fair-Trade-Produkte-Wochenende in einem leerstehenden Geschäftslokal, ein sommerlicher italienischer „Piccolo Mercato“, oder die von Betrieben begleitete „Lange Nacht des Wohlbefindens“.

Seitdem werden laufend Ortskernfeste vom Verein Zentrumsbelebung in Zusammenarbeit mit weiteren Vereinen organisiert. Dem Verein Zentrumsbelebung ist durch die Veranstaltungen ein großer Präsentierteller gelungen, auf dem die Produkte der Betriebe und Angebote der Vereine und Organisationen aufgezeigt wurden.

Region: Niederösterreich

Einwohnerzahl: 3 411

Web: www.ybbsitz.gv.at

Zwentendorf an der Donau

Region: Dolní Rakousko
Počet obyvatel: 4 076
Web: www.zwentendorf.at

Zwentendorf je pilotní obcí v procesu „rozvoje centra obce“ dolnorakouské zemské vlády. Společně s vlastníky domů, spolky a hospodářství je cílem oživení Zwentendorfu. Ve třech projektových fázích se má podařit oživení prázdných budov a bytů a rovněž nezastavěných pozemků v centru. Koncepti a koordinaci jednotlivých kroků přitom převezme desetičlenný „centrální tým“. V něm pracují zástupci různých spolků, hospodářské sféry a obce.

Klíčové body:

- Dotazník a dílna budoucnosti

Během intenzivní večerní akce zpracovalo 50 zájemců otázku, jak chce žít Zwentendorf za 20 let, a své vize následně po skupinách představili. Představilo se také vyhodnocení ankety obyvatel Zwentendorfu, která probíhala online a po dobu několika měsíců na setkáních v rámci obce. Už předtím se uskutečnily také workshopy s institucemi, spolky a obecními radními.

- Business snídaneš s podnikateli na téma „Kolik digitalizace potřebuje naše obec?“

- Přednáška „Nové bydlení ve starém domě“ pro majitele domů s prohlídkou ukázkového objektu

Byly představeny opce zabývající se přeměnou rodinných domů s nízkým využitím na domy obývané více osobami. Je to proto, že téměř 80% domů v Rakousku jsou malé bytové stavby, což vede dlouhodobě k roztržštění osídlení v obci a přináší s sebou problém vymírání center obcí. Proto má smysl začít tento problém řešit včas a promyslet si, co mohou udělat se svými prázdnými nevyužívanými místnostmi? Jak mohou svůj dům zachovat příštím generacím? Kde mohou získat podporu? Tento večer řešil právě takové dotazy. Na závěr bylo možné navštívit objekt, ve kterém se již úspěšně investovalo do nového využití prázdných místností.

- Okruh majitelů domů

Vlastníci domů v centru si mohou nechat vypracovat bezplatnou kontrolu rozvoje domu pro svou nemovitost, přitom se probírají především potenciální možnosti využití.

Zwentendorf an der Donau

Region: Niederösterreich
Einwohnerzahl: 4 076
Web: www.zwentendorf.at

Zwentendorf ist Pilotgemeinde beim Prozess „Zentrumsentwicklung“ der NÖ-Landesregierung. Gemeinsam mit Hausbesitzern, Vereinen und Wirtschaft wird Zwentendorf belebt. In drei Projektphasen soll es gelingen leerstehende Gebäude und Wohnungen sowie unbebaute Grundstücke im Zentrum zu aktivieren. Die Konzeption und Koordination der einzelnen Schritte übernimmt dabei ein zehnköpfiges „Kernteam“. In diesem arbeiten Angehörige aus verschiedenen Vereinen, der Wirtschaft und Gemeindevorteiler.

Schwerpunkte:

- Befragung und Zukunftswerkstatt

Während einer intensiven Abendveranstaltung erarbeiteten 50 Interessierte die Frage, wie Zwentendorf in 20 Jahren leben will und stellten dann in Gruppen ihre Visionen vor. Präsentiert wurde auch die Auswertung der Befragung der Zwentendorfer Bevölkerung, die online und in den Dorftreffs seit Monaten durchgeführt wurde. Vorher wurden schon auch Workshops mit Institutionen, Vereinen und Gemeinderäten organisiert.

- Business Frühstück mit den Wirtschaftstreibenden zum Thema „Wieviel Digitalisierung braucht unsere Gemeinde?“

- Vortrag „Neues Wohnen im alten Haus“ für HausbesitzerInnen mit Besichtigung eines Vorzeigeobjektes

Es wurden Optionen zur Umgestaltung von unterbelebten Einfamilienhäusern in Mehrpersonenhäuser gezeigt. Denn knapp 80% der Häuser in Österreich sind kleinvolumige Wohnbauten, was langfristig zur Zersiedlung eines Ortes führt. Das Problem ist dann: die Zentren sterben aus. Deshalb ist es sinnvoll, rechtzeitig anzusetzen und zu überlegen: was kann ich tun mit meinen leerstehenden Zimmern? Wie kann ich mein Haus für nachfolgende Generationen erhalten? Wo bekomme ich Unterstützung? Um diese und andere Fragen drehte sich dieser Abend. Zum Abschluss konnte ein Objekt besichtigt werden, in dem bereits erfolgreich in eine Neunutzung von leerstehenden Zimmern investiert wurde.

- HausbesitzerInnen-Runde

HauseigentümerInnen im Zentrum können sich einen kostenfreien Hausentwicklungs(S) check ihrer Immobilie erstellen lassen, dabei werden vor allem auch potentielle Nutzungsmöglichkeiten erörtert.

E-mapa příkladů dobré praxe

Příkladů dobré praxe nejen v oblasti oživení center obcí, ale i v rámci dalších aktivit projektu MagNet je mnohem více, a to ve všech zapojených regionech v česko-rakouském příhraničí. Tato sesbíraná místa realizace zdařilých projektů jsou přehledně zpracována do databáze a prezentována v elektronické mapě, která může sloužit jako inspirace k realizaci obdobných aktivit či pro vyhledání partnerů pro možnou spolupráci.

Odkaz na e-mapu: <https://www.mapotic.com/e-mapa-dobre-praxe>

E-Karte der Best-Practice-Beispiele

Es gibt viel mehr Best-Practice-Beispiele nicht nur im Bereich der Ortskernbelegung, sondern auch im Rahmen von weiteren Aktivitäten des Projektes MagNet in allen eingebundenen Regionen im tschechisch-österreichischen Grenzraum. Diese gesammelten Orte mit gelungenen Projektumsetzungen werden übersichtlich zur Datenbank bearbeitet und in der elektronischen Landkarte präsentiert, die als Inspiration für die Umsetzung ähnlicher Aktivitäten oder die Suche nach Partnern für eine mögliche Zusammenarbeit dienen kann.

Link zur E-Karte: <https://www.mapotic.com/e-mapa-dobre-praxe>

Fotodokumentace z exkurzí *Fotodokumentation aus den Exkursionen*

Weiersfelden (16. 4. 2018)

Gutau (16. 4. 2018)

Blatnička (15. 5. 2018)

Nová Lhota (15. 5. 2018)

Markersdorf-Haindorf (24. 6. 2019)

Krummnußbaum (24. 6. 2019)

Čejetice (25. 6. 2019)

Cehnice (25. 6. 2019)

Pištín (25. 6. 2019)

Tato brožura vznikla v rámci projektu MagNet – Podpora přeshraniční spolupráce v oblasti udržitelného rozvoje MA21/Gemeinde 21, číslo projektu ATCZ100, který je spolufinancován z Operačního programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika.

Diese Broschüre ist im Rahmen des Projektes MagNet – Unterstützung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit im Bereich der nachhaltigen Entwicklung MA21/G21, Projektnummer ATCZ100, entstanden, das aus dem Programm INTERREG V-A Österreich – Tschechische Republik gefördert wird.

Interreg
EVROPSKÁ UNIE
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

Kraj Vysocina **jiho**m**oravský kraj**

 RERA

